

Sectoroverleg Kinderopvang

19 juni 2026

Agenda

Tijdstip	Agendapunt	Gebracht door ...
9u30	Verwelkoming	
9u35	Effecten van natuur op gezondheid bij kinderen	Elisabeth Honinx (VITO)
9u50	KLEUR!	Hester Hulpia (Arteveldehogeschool)
10u05	Evaluatie inzet van VIA6-middelen voor pedagogische ondersteuning	Linda Stijnen en Eveline Teppers
10u35	PAUZE	
10u45	Stand van zaken beleidsdossiers: <ul style="list-style-type: none">o Kinderopvang baby's en peuterso BOA	Dieter Vanhecke, Riet De Bondt, Christophe Verhaeghe, Filip Winderickx, Els Pauels en Linda Stijnen
11u45	Varia	
12u00	EINDE	

Sectoroverleg digitaal: enkele afspraken

Digitaal is....

- Meer briefing, minder 'live', minder non-verbaal
- Minder evident ruimte voor gesprek en discussie

- camera en micro:

- Kwaliteit van de verbinding
- Achtergrondsgeluid/beeld

- vragen of opmerkingen:

- Handje
- Chatbox houdt de vragen bij...

- PPT wordt 'live' mee geprojecteerd en wordt achteraf gepubliceerd op onze website
- Overleg wordt opgenomen door Copilot

Natuur en gezondheid vertalen naar lokale settings

Sectoroverleg Kinderopvang

19/06/2026

VRAAG VAN VANDAAG

Hoe kunnen we de bewezen meerwaarde van natuur voor gezondheid vertalen naar concrete handvaten voor de kinderopvang?

WAARAAN WERKEN WE BINNEN POMGZ – NATUUR & GEZONDHEID?

ONDERZOEK EN
LITERATUURSTUDIE

VERTALING NAAR MATERIALEN

IMPLEMENTATIE IN DE PRAKTIJK

DE MATERIALEN

2 onderdelen

- Infofiche voor begeleiders en leidinggevenden: Natuur en groen in de kinderopvang (0-3 jarigen)
- Beslisboom voor begeleiders en leidinggevenden

De materialen die we vandaag tonen, zijn een eerste versie.

BRUIKBAARHEID

- Wie in de kinderopvang kan hiermee aan de slag gaan?

IMPLEMENTATIEDREMPELS

- ▲ Sluiten de materialen (qua format en inhoud) aan bij de praktijk?

ONDERSTEUNINGSNODEN

- Wat is zeker nodig om deze materialen bruikbaar te maken binnen de kinderopvang?

Zijn er andere aandachtspunten?

NATUUR EN GROEN BIJ KINDEROPVANG WAAROM IS NATUUR ZO BELANGRIJK VOOR JONGE KINDEREN?

NATUUR ONDERSTEUNT DE ONTWIKKELING EN GEZONDHEID
VAN JONGE KINDEREN OP VERSCHILLENDE MANIEREN.

Ze biedt een rijke omgeving waarin kinderen bewegen, spelen, ontdekken en tot rust komen.

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

NATUUR WERKT VIA 4 MECHANISMEN

VERMINDEREN VAN STRESSOREN

Natuur zorgt voor een
aangenamere omgeving:

- minder hittestress
en minder risico op
overstromingen
- minder lawaai
betere luchtkwaliteit

Dit creëert een rustigere
en gezondere speelomgeving

HERSTELLEN

Natuur helpt kinderen om:

- tot rust te komen
- aandacht en energie
te herstellen

Dit ondersteunt
mentaal welbevinden
en concentratie

BEVORDEREN VAN ONTWIKKELING

Natuur stimuleert

- beweging en actief spel
- sociale interactie
- exploratie en ontdekking

Dit versterkt zowel fysieke,
sociale als cognitieve
ontwikkeling

(BEPERKTE) RISICO'S

Er zijn ook aandachts-
punten zoals:

- allergieën
- teken of insecten
- veiligheid
- weersomstandigheden

Met de juiste aanpak
hoeven deze risico's geen
drempel te vormen.

WAT BETEKENT DIT VOOR JONGE KINDEREN?

NATUUR HEEFT EEN BREDE IMPACT OP HUN ONTWIKKELING:

FYSIEKE ONTWIKKELING

- meer beweging
- minder hittestress voor het lichaam
- betere motorische ontwikkeling
- sterkere weerstand

MENTAAL WELBEVINDEN

- minder stress en spanning
- meer rust en ontspanning
- meer veerkracht

SPEL EN LEREN

- meer gevarieerd en creatief spel
- meer exploratie en ontdekking
- stimulans voor cognitieve ontwikkeling

SOCIALE ONTWIKKELING

- meer interactie met andere kinderen
- leren samenwerken en omgaan met risico's

ZELFVERTROUWEN

- succeservaringen in spel
- leren omgaan met uitdagingen

Voor jonge kinderen is natuur extra belangrijk: ze leren via hun zintuigen en via beweging. Ze zijn daarbij afhankelijk van hun omgeving en begeleiders. Omdat deze vroege natuurervaringen een blijvende impact hebben, is natuur voor hen geen extraatje, maar een essentieel onderdeel van hun ontwikkeling.

HOE ERVAREN JONGE KINDEREN NATUUR?

NATUUR HEEFT PAS EFFECT WANNEER KINDEREN ZE ACTIEF ERVAREN.

Hoe actiever en rijker de ervaring, hoe groter de impact

NATUURBLOOTSTELLING

Natuur is er

Kinderen bevinden zich in een groene omgeving, zonder dat er noodzakelijk interactie is

Voorbeelden:

- een tuin of buitenruimte met gras
- bomen of planten op de buitenruimte
- zicht op groen vanuit het raam

Dit is een eerste stap: groen helpt de blootstelling aan stressoren zoals luchtvervuiling, hitte, geluidsoverlast en overstromings- of droogterisico's te verminderen, en beschermt zo de gezondheid.

Onderzoek toont aan dat ook het actief ervaren en gebruiken van groen – bijvoorbeeld zicht op groen, spelen in het groen of contact met groenelementen – minstens even belangrijk is voor het versterken van onze gezondheid.

NATUURCONTACT

Natuur actief ervaren

Kinderen komen effectief in aanraking met natuur via hun zintuigen

Voorbeelden:

- kruipen of lopen op gras
- bladeren, zand of water aanraken
- luisteren naar vogels
- spelen met takken, stenen of modder

Hier start de echte impact op gezondheid en ontwikkeling

NATUURBELEVING

Natuur emotioneel en zintuiglijk ervaren

De ervaring krijgt betekenis en roept gevoelens op

Voorbeelden:

- plezier beleven aan spelen in plassen
- verwondering bij een insect
- tot rust komen in een groene omgeving
- trots zijn na het klimmen of ontdekken

Dit versterkt betrokkenheid, welbevinden en motivatie

Gezondheidseffecten ontstaan dus vooral bij spelen, bewegen en ervaren. Minder bij “even buiten zijn” zonder interactie.

Door herhaald natuurcontact en -beleving ontwikkelen kinderen een diepere band met natuur

NATUURVERBONDENHEID = HET GEVOEL DAT JE DEEL UITMAAKT VAN DE NATUUR

Bij jonge kinderen uit zich dit als:

- zich op hun gemak voelen buiten
- nieuwsgierigheid naar natuur
- plezier in buiten spelen
- zorg dragen voor de omgeving

DE 5 PADEN NAAR NATUURVERBONDENHEID

WAAROM IS NATUURVERBONDENHEID BELANGRIJK?

Het versterkt

- mentaal welbevinden
- veerkracht
- motivatie om buiten te spelen
- een positieve relatie met natuur op lange termijn

Hoe kinderen natuur ervaren, bepaalt de impact op hun ontwikkeling.

ZINTUIGLIJK CONTACT
MAKEN MET DE NATUUR
voelen, ruiken, kijken, luisteren

SCHOONHEID VINDEN IN DE
NATUURLIJKE OMGEVING
ets mooi vinden in de natuur

EMOTIES OPWEKKEN
plezier, rust of verwondering ervaren

BETEKENIS OF ZINGEVING
VINDEN IN DE NATUUR
ontdekken, begrijpen, verbanden leggen

EMPATHIE VOELEN EN ZORGEN
VOOR DE NATUUR
zorg dragen voor planten,
dieren of omgeving

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

WAT DOET NATUUR MET SPEL EN ONTWIKKELING?

NATUUR STIMULEERT SPELGEDRAG

Natuur nodigt jonge kinderen uit om actief, gevarieerd en spontaan te spelen. Dit leidt tot meer vrij spel en exploratie; meer creatief en fantasierijk spel; en meer bewegen en ontdekken.

SPELGEDRAG IN DE NATUUR STIMULEERT ONTWIKKELING

COGNITIEF

Ontdekken, experimenteren, probleemoplossend denken en verbanden leggen draagt bij aan cognitieve ontwikkeling

FYSIEK

Grove en fijne motoriek, kracht, coördinatie, evenwicht en zintuigen draagt bij aan fysieke ontwikkeling

EMOTIONEEL

Omgaan met nieuwe situaties en prikkels, zelfvertrouwen, zelfstandigheid en emoties draagt bij aan emotionele ontwikkeling

SOCIAAL

Samen spelen, delen, communiceren en omgaan met conflicten draagt bij aan sociale ontwikkeling

VOOR JONGE KINDEREN ZIJN NATUURERVARINGEN EXTRA WAARDEVOL

0-2 jaar

Kinderen leren de wereld kennen via hun lichaam en zintuigen

- ontdekken via zintuigen (zien, voelen, proeven, horen)
- eerste bewegingservaringen (kruipen, stappen, grijpen)
- opbouwen van basisvertrouwen

Vanaf 2 jaar

Kinderen gaan actief op ontdekking en leren door te doen

- meer exploratie en experimenteren
- eerste vormen van samenspel
- ontwikkelen van zelfstandigheid
- oefenen van motorische vaardigheden

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

OKÉ... EN NU?

Goed nieuws: Om natuur in je kinderdagverblijf te brengen, hoef je het niet groots of perfect aan te pakken om een verschil te maken. Ook kleine momenten buiten, een beperkte ruimte of eenvoudige natuurervaringen hebben al impact op de ontwikkeling en het welbevinden van jonge kinderen.

Laat je dus niet tegenhouden door drempels zoals tijdsgebrek, weer of bezorgdheden rond veiligheid. Natuur hoeft niet risicoloos of perfect georganiseerd te zijn. Met kleine, haalbare stappen kan je vandaag al starten.

BEGIN KLEIN. DOE HET SAMEN.

Met collega's, ouders én de kinderen zelf maak je natuur stap voor stap deel van de dag. Elke dag een beetje natuur maakt al een groot verschil.

WIL JE HIERMEE AAN DE SLAG IN JOUW OPVANG?

Bekijk onze [beslisboom](#) met praktische stappen, tips en tools op maat van jouw kinderopvang.

BESLISBOOM: HOE MAAK JE NATUUR DEEL VAN DE DAG IN DE KINDEROPVANG?

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

HERKENBAAR?

Misschien voelt naar buiten gaan soms als extra werk: er is weinig tijd en handen, er zijn vragen rond veiligheid en risico's, de ruimte of het budget is beperkt, of je weet niet goed waar te beginnen. Maar het hoeft niet perfect. En ook niet allemaal tegelijk. **Ook kleine, haalbare stappen maken al een verschil.** Deze tool helpt je stap voor stap op weg, vertrekkend vanuit jouw context.

STAP 1: VERTREK VANUIT EEN GEDEELDE VISIE

IS ER AL EEN BASISVISIE?

JA

VERSTERK EN CONCRETISEER DEZE.

NEE

START KLEIN EN SAMEN.

STAP 2: GA AAN DE SLAG MET JOUW OMGEVING

Niet elke opvang heeft dezelfde mogelijkheden. Je moet dus aan de slag met wat er voor handen is.

HEBBERN JULLIE EEN EIGEN BUITENRUIMTE?

JA

Hoe groot is die ruimte?
KLEIN | MIDDEL | GROOT

Is er de mogelijkheid om de buitenruimte aan te passen?

JA

NEE

NEE

STAP 3: BRENG NATUUR IN JE DAGELIJKSE WERKING

Natuur heeft pas effect als kinderen ze actief ervaren

IS NATUUR EEN VAST ONDERDEEL VAN DE DAG?

JA

NEE

KOMEN DE KINDEREN REGELMATIG BUITEN OF IN CONTACT MET NATUUR?

JA

NEE

IS ER RUIMTE VOOR VRIJ SPEL EN EXPLORATIE?

JA

NEE

KRIJGEN KINDEREN DE KANS OM ACTIEF TE ONTDEKKEN, SPELEN EN BELEVEN IN DE NATUUR?

JA

NEE

WORDEN DREMPELS EN RISICO'S ACTIEF AANGEPAKT?

JA

NEE

BEGIN KLEIN
DOE HET SAMEN
GEBRUIK
WAT ER AL IS

1

Overleg, deel ideeën, maak afspraken

STAP 1: VERTREK VANUIT EEN GEDEELDE VISIE

Natuur werkt pas als het gedragen wordt door iedereen

WANNEER ER REEDS EEN BASISVISIE IS

Versterk en concretiseer deze.

Acties:

- maak afspraken (bv. dagelijks naar buiten)
- maak natuur zichtbaar in jullie werking
- betrek het volledige team (bestuur, vrijwilligers, onderhoudspersoneel...)
- betrek ouders (communicatie!)

Materialen:

- [Rapport Departement Zorg](#)
Wetenschappelijke achtergrond rond natuur en gezondheid bij kinderen
- [Hindernissen overwinnen bij buitenspelen](#)
Praktische tips om drempels rond buitenspelen aan te pakken
- [Wat een gedoe \(Kind & Gezin\)](#)
Praktische oplossingen voor bezorgdheden rond buiten spelen en natuuractiviteiten
- [GoeGespeeld - kinderopvang](#)
Inspiratie rond buitenspelen, natuurspel en speelkansen in de kinderopvang
- [GoeGespeeld - spelen in het groen](#)
Informatie en inspiratie rond natuurspel, groen en buitenruimte
- [MeMoQ éénmeting](#)
Reflectietool om speelkansen in de opvangomgeving te evalueren
- [Gevaar, ravotten en vuil worden \(Kind & Gezin\)](#)
Ondersteuning rond risicovol spel, vuil worden en uitdagend spelen
- [Ieder kind recht op natuur \(KdG\)](#)
Reflectie rond het belang van natuurbeleving

WANNEER ER NOG GEEN DUIDELIJKE VISIE IS

Start klein en samen.

Acties:

- bespreek in teamoverleg
- [deel waarom natuur belangrijk is](#)
- verzamel ideeën en bezorgdheden

Materialen:

- [Rapport Departement Zorg](#)
Wetenschappelijke achtergrond rond natuur en gezondheid bij kinderen
- [Buitenbaby's campagne](#)
Sensibilisering rond het belang van buitenspelen bij jonge kinderen
- [Waarom spelen kinderen beter buiten? \(Kind & Gezin\)](#)
Toegankelijke uitleg over de voordelen van buiten spelen
- [Netwerk Speelplaats met toekomst](#)
Inspiratie en ondersteuning rond vergroening van speelomgevingen
- [Hindernissen overwinnen bij buitenspelen](#)
Praktische tips om drempels rond buitenspelen aan te pakken
- [Pedagogische aanpak \(Opgroeien\)](#)
Richtlijnen rond pedagogisch handelen in de kinderopvang
- [Pedagogisch raamwerk \(Opgroeien\)](#)
Visie en basisprincipes voor kwaliteitsvolle kinderopvang
- [Ieder kind recht op natuur \(KdG\)](#)
Reflectie rond het belang van natuurbeleving

STAP 2: GA AAN DE SLAG MET JOUW OMGEVING

Niet elke opvang heeft dezelfde mogelijkheden. Je moet dus aan de slag met wat er voor handen is.

EIGEN BUITENRUIMTE EN DE MOGELIJKHEID DEZE AAN TE PASSEN

Hebben jullie een eigen buitenruimte én is er ruimte om die aan te passen, financieel, praktisch of organisatorisch? Dan loont het om die plek stap voor stap natuurlijker in te richten. Voor baby's en peuters hoeft dat niet groots te zijn: vooral zintuiglijke rijkdom, variatie en speelkansen maken het verschil.

Mogelijke acties:

- natuurlijke elementen toevoegen, zoals zand, water, planten, boomstammen of losse materialen
 - variatie creëren tussen open en beschutte plekken
 - reliëf aanbrengen (kleine hellingen, hoogteverschillen)
 - verschillende ondergronden voorzien (gras, aarde, zand, houtsnippers)
 - vegetatie van verschillende hoogtes (bomen, struiken, lage planten)
 - ruimte laten voor vrij spel, ontdekking en herhaling
- Kies bij voorkeur voor **natuurlijke en losse materialen**: die stimuleren creatief, gevarieerd en herhaald spel.

Ook **biodiversiteit** maakt verschil: planten, bloemen en struiken trekken insecten en dieren aan en zorgen voor extra ontdekking.

Een **natuurlijke buitenruimte** nodigt jonge kinderen uit om te voelen, kijken, bewegen, experimenteren en tot rust te komen. Net die afwisseling ondersteunt hun spel en ontwikkeling.

Niet alleen hoeveel groen er is, maar wat kinderen ermee kunnen doen bepaalt de impact

Materialen:

- [Gids Natuuropvang \(0-3 jaar\)](#)
Kernbron voor visie, inrichting en natuurvriendelijke buitenruimtes
- [Speelplaatsen ontharden \(Departement Omgeving\)](#)
Inspiratie voor ontharding, vergroening en klimaatbuuste inrichting
- [Biodiversiteitszorggroen \(HoGent\)](#)
Inspiratie voor biodiverse, zintuiglijke en rustgevende buitenruimtes
- [Speelmakers.be](#)
Ondersteuning voor speelkansen en natuurlijke inrichting
- [Tuinrangers](#)
Advies en ondersteuning bij vergroening van buitenruimtes
- [Velt vzw - ecologisch op school](#)
Inspiratie rond ecologisch vergroenen, planten en natuurlijke inrichting
- [Regionale landschappen - Behaag je tuin](#)
Samenaankoop van inheemse planten via jouw regio
- [Pinterest](#)
Visuele inspiratie voor inrichting en speelaanleidingen
- [Blauwgroen Vlaanderen](#)
Inspiratie voor groene, klimaatvriendelijke inrichting van speelplaatsen
- [Advies op maat](#)
- Organisaties ter ondersteuning van inrichting
- [Tegelwippen / Breekijzer](#)
Inspiratie rond ontharden en vergroenen

2

natuurlijke
elementen
toevoegenzintuigelijke
rijkdom

variatie

speelkansen

GEEN BUITENRUIMTE OF GEEN MOGELIJKHEDEN OM DEZE AAN TE PASSEN

Is er geen eigen buitenruimte, of kan je daar weinig mee doen? Dan ligt de sleutel in de omgeving rond de opvang. Ook nabij groen in de buurt kan waardevolle natuurervaringen bieden. Denk aan:

- groene plekken in de omgeving verkennen
- korte uitstappen mogelijk maken
- werken met vaste buitenmomenten in de routine
- plekken kiezen met variatie (gras, bomen, zand, water, reliëf)

Zoek naar plaatsen die:

- nabij zijn
- veilig bereikbaar zijn
- overzichtelijk en geschikt zijn voor jonge kinderen
- voldoende schaduw of beschutting hebben
- uitnodigen tot zintuiglijke en gevarieerde natuurervaringen

Een parkje, grasveld, kleine groenzone of rustige natuurlijke plek kan al voldoende zijn om regelmatig natuurcontact mogelijk te maken. Voor jonge kinderen is nabijheid cruciaal: hoe dichterbij en eenvoudiger bereikbaar, hoe groter de kans dat buiten zijn een gewoonte wordt. Regelmatig korte momenten buiten hebben meer effect dan af en toe een lange uitstap.

Materialen:

- Tools om groene plekken te vinden:
 - [Groenzoeker](#)
Groene plekken in de buurt vinden
 - [Speelnatuurkaart \(Springzaad\)](#)
Speelse natuurplekken ontdekken
 - [Belevingskaart \(Natuur & Bos\)](#)
Geschikte natuurgebieden en groene plekken zoeken
 - [Natuurgebieden \(natuurpunt\)](#)
- Zoeker voor natuurgebieden met filterfuncties.
- Inspiratie buitenactiviteiten:
 - [Groene voetjes in de kinderopvang \(Opgroeien\)](#)
Ideeën voor buitenmomenten en natuurervaringen
 - [Pinterest](#)
Activiteitenideeën voor park, grasveld of bos
 - [Speelmakers.be](#)
Inspiratie voor spel en beweging buiten de opvang
 - [Groen geluk bij baby's en peuters](#)
Inspiratiegids met 40 natuuractiviteiten (aan te kopen)

Zo maak je een realistisch plan op maat van jouw context, waarin kinderen regelmatig, actief en zintuiglijk met natuur in contact komen.

STAP 3: BRENG NATUUR IN JE DAGELIJKSE WERKING

Natuur heeft pas effect als kinderen ze actief ervaren.

MAAK NATUUR DEEL VAN DE DAG

Kleine, frequente momenten werken het best

- kies voor dagelijkse natuurmomenten (ook kort)
- werk met vaste routines (bv. elke dag naar buiten)
- combineer korte momenten met af en toe langere natuurervaringen

Herhaling zorgt voor vertrouwdheid, betrokkenheid en meer effect

Materialen

[Groene voetjes in de kinderopvang \(Opgroeien\)](#)

Praktische inspiratie om natuur structureel in de dagwerking te integreren

[Spelen en bewegen \(Opgroeien\)](#)

Basisinfo en ideeën voor dagelijkse buitenmomenten

[K&G - Hoe zit dat in mijn opvang?](#)

Concrete implementatievragen voor de opvangcontext

[Speelbank](#)

Direct inzetbare ideeën voor korte natuur- en spelmomenten

[Spelen & vrije tijd \(Kind en Samenleving\)](#)

Info over hoe kinderen buitenspelen

GEEF RUIMTE VOOR VRIJ SPEL EN BEWEGING

Hier ontstaat de grootste impact

- [laat kinderen zelf ontdekken en experimenteren](#)
- [voorzij tijd voor onbegeleid spel](#)
- [stimuleer beweging: kruipen, stappen, klimmen, rollen](#)

Vrij spel in de natuur leidt tot rijker spel en meer ontwikkeling.

Materialen

[Spelen in het groen \(GoeGespeeld\)](#)

Inspiratie voor natuurspel en vrij spel

[Groen geluk bij baby's en peuters](#)

Inspiratiegids met 40 natuuractiviteiten (aan te kopen)

[peelmakers.be](#)

Ideeën rond speelkansen en bewegingsuitdagingen

[Goe Gespeeld - risicovol spelen](#)

Ondersteuning rond uitdagend en risicovol spel

[ZIKO checklist \(spelmoment\)](#)

Reflecteren over kwaliteit van spel en bewegingskansen

PRIKKEL DE ZINTUIGEN

Laat jonge kinderen:

- [voelen: zand, water, modder, bladeren](#)
- [luisteren: vogels, wind, regen](#)
- [kijken: insecten, beweging, kleuren](#)
- [ruiken en \(waar veilig\) proeven](#)

Laat ruimte voor verwondering, zonder te veel uitleg of sturing.

Materialen

[Groene voetjes in de kinderopvang \(Opgroeien\)](#)

Ideeën om natuur tastbaar en erfahrbaar te maken

[Pinterest](#)

Visuele inspiratie voor sensorisch spel

[Speelbank](#)

Activiteiten rond water, zand, modder en losse materialen

[Groen geluk bij baby's en peuters](#)

Inspiratiegids met 40 natuuractiviteiten (aan te kopen)

Natuur heeft pas effect als kinderen ze actief ervaren.

LAAT KINDEREN NATUUR ACTIEF ONTDEKKEN EN BELEVEN

Gebruik eenvoudige activiteiten die kinderen laten:

Ontdekken en experimenteren

- spelen met zand, water of modder
- verzamelen van takken, bladeren, stenen
- bouwen en combineren

Beleven en verwonderen

- kijken naar insecten of dieren
- spelen in regen of plassen
- samen iets “mooi” ontdekken

Emoties ervaren

- plezier maken, lachen, bewegen
- tot rust komen in het groen
- spanning en uitdaging ervaren (klimmen, balanceren)

Betekenis geven

- praten over wat ze zien of voelen
- dingen benoemen, vergelijken
- eenvoudige verbanden leggen (“nat/droog”, “warm/koud”)

Zorg dragen

- plantjes water geven
- blaadjes opruimen
- voorzichtig omgaan met dieren en natuur

Activiteiten hoeven niet groot of complex te zijn
eenvoudige handelingen, grote impact.

Materialen:

- [Groen geluk bij baby's en peuters](#)
Sterke praktijkbron rond natuurbeleving bij jonge kinderen
- [Speelbank](#)
Activiteitenfiches en directe inspiratie
- [Bos+ - Allemaal de boom in](#)
Buitenervaringen en natuurspel
- [Rapport Departement Zorg](#)
Achtergrondinformatie over natuurverbondenheid en gezondheid
- [Ieder kind recht op natuur \(KdG\)](#)
Reflectie rond het belang van natuurbeleving
- [Buitenspeeldag \(Goe Gespeeld\)](#)
Extra stimulans voor buitenspelen
- [Week van het bos](#)
Tijdelijke inspiratie rond natuurbeleving

VIA DE 5 PADEN NAAR NATUURVERBONDENHEID

ZINTUIGLIJK CONTACT
MAKEN MET DE NATUUR

SCHOONHEID VINDEN IN DE
NATUURLIJKE OMGEVING

EMOTIES OPWEKKEN

BETEKENIS OF ZINGEVING
VINDEN IN DE NATUUR

EMPATHIE VOELEN EN
ZORGEN VOOR DE NATUUR

PRIKKEL DE ZINTUIGEN

Laat jonge kinderen:

- voelen: zand, water, modder, bladeren

DREMPELS EN RISICO'S ACTIEF AANPAKKEN

Sluit aan bij wat de kinderen en context nodig hebben

- leeftijd en ontwikkelingsfase
- interesses en tempo van de groep
- seizoenen en weer
- praktische organisatie (tijd, personeel)

Kleine risico's horen bij buiten spelen.

Ze helpen kinderen ontdekken, inschatten en groeien.

Denk aan:

- allergieën (bv. pollen)
- teken en insecten
- giftige planten
- veiligheid (vallen, botsen, ...)
- weersomstandigheden (hitte, koude)

Neem eenvoudige preventieve maatregelen en hou drempels werkbaar

- weer: aangepaste kledij, schaduw, rustmomenten
- vuil worden: reservekledij, duidelijke communicatie met ouders
- tijdsdruk: korte, vaste buitenmomenten
- onzekerheid: begin klein, bouw stap voor stap op
- kans op ongelukken: neem een basis EHBO-setje mee
- nieuwe of onduidelijke situaties: maak duidelijke afspraken en stem af met ouders

Betrek ook anderen waar nodig. Zo creëer je draagvlak en vertrouwen.

Materialen:

- Hindernissen overwinnen bij buitenspelen
Praktische oplossingen voor drempels
- Wat een gedoe (Kind & Gezin)
Ondersteuning bij praktische bezorgdheden
- Gevaar, ravotten en vuil worden (Kind & Gezin)
Omgaan met risico's en avontuurlijk spel
- Veiligheid (Opgroeien)
Richtlijnen rond veiligheid en buiten spelen

allergische reacties

vergiftiging

vectoroverdraagbare ziekten

onveiligheid

klimaatangst en natuurangst

emotionele reactie op beschadigde natuur

BEGIN KLEIN
DOE HET SAMEN
GEBUIK
WAT ER AL IS

BRUIKBAARHEID

- Wie in de kinderopvang kan hiermee aan de slag gaan?

IMPLEMENTATIEDREMPELS

- ▲ Sluiten de materialen (qua format en inhoud) aan bij de praktijk?

ONDERSTEUNINGSNODEN

- Wat is zeker nodig om deze materialen bruikbaar te maken binnen de kinderopvang?

Zijn er andere aandachtspunten?

DANK VOOR JULLIE FEEDBACK!

Wat volgt?

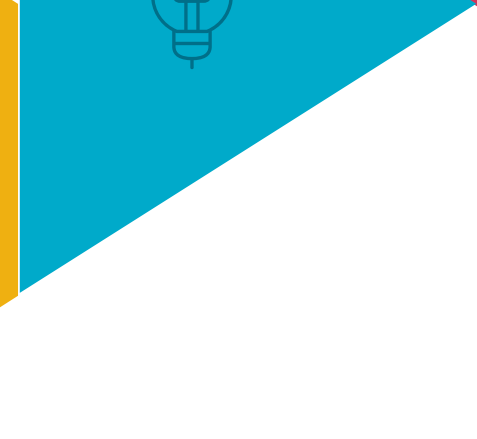
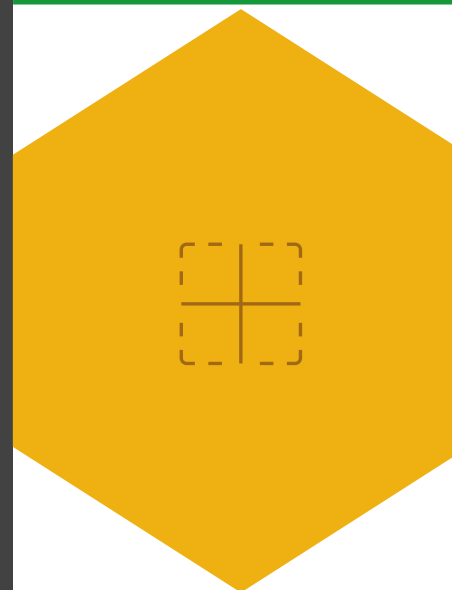
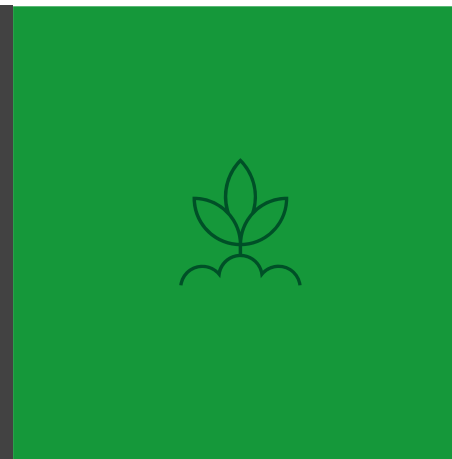
- We verwerken jullie feedback in een volgende versie van de materialen en nemen jullie inzichten mee in de verdere implementatie.
- Wil je verder **meedenken en feedback geven**? Laat je contactgegevens achter in de chat voor een feedbackmoment in kleine groep.

Vragen? Elisabeth.honinx@vito.be

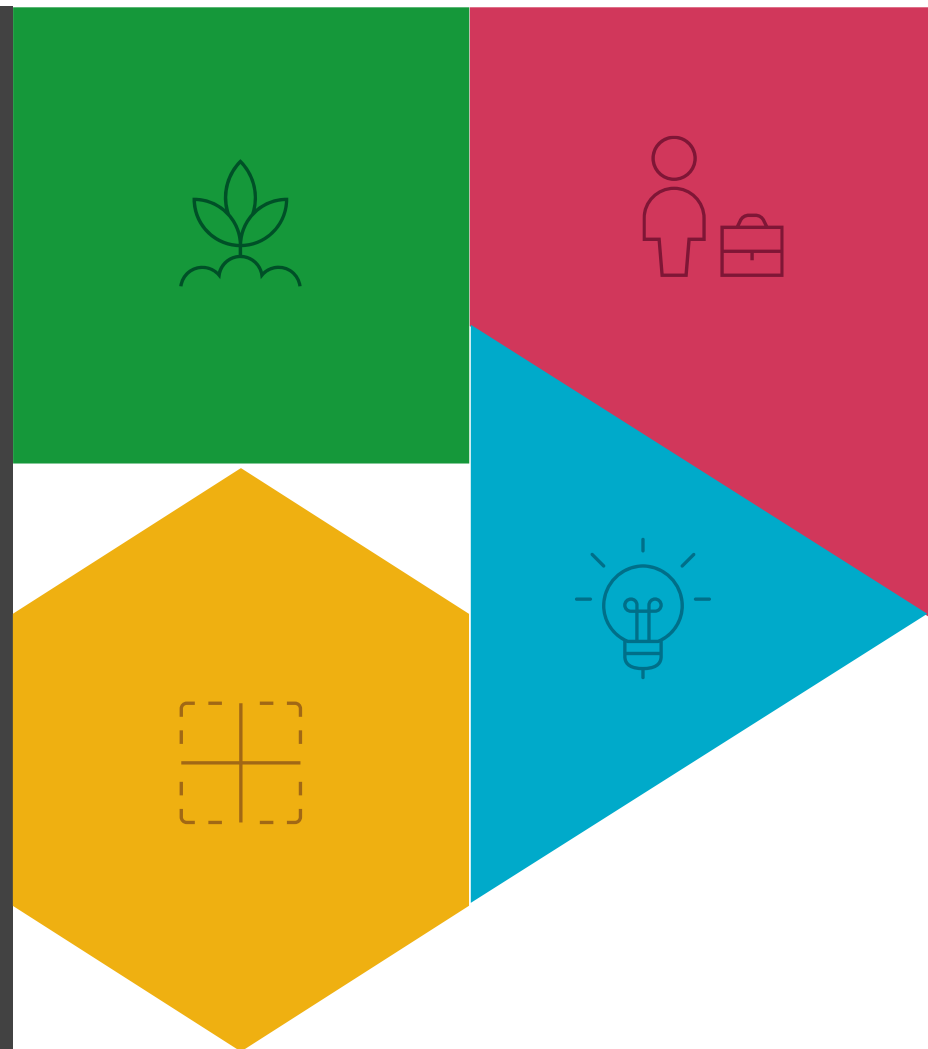
K.L.E.U.R!

**Kinderopvang - Leiderschap - Educatie -
Uitstroombeleid - Rekrutering**

De *Why* van K.L.E.U.R!

Brandend
personeels
tekort

Regio Zwevegem

Zwevegem helpt opvang zoeken voor 15-tal kinderen na schorsing kinderopvang: "personeelstekort vormde gevaar voor kinderen"

Het gemeentebestuur van Zwevegem helpt een 15-tal gezinnen om opvang te vinden voor hun kinderen, nadat een kinderopvang tijdelijk gesloten is. In de opvang was te vaak onvoldoende personeel en ook het papierwerk werd niet goed bijgehouden. Volgens het Agentschap Opgroeien houdt dat wel degelijk veiligheidsrisico's in.

Michael Janart

© wo 29 jan. 2025 08u43

Impact op

- Ouders
- Medewerkers
- Kinderen
- Samenleving

Gent pioniert met wijkaanwervers om personeelstekort kinderopvang aan te pakken: "Het is een groot succes"

Gent zet sinds een half jaar aanwervers in om in bepaalde wijken gericht op zoek te gaan naar mensen die misschien een job in de kinderopvang kunnen doen. Er zijn personeelstekorten, maar door het concept slaagt de stad erin om mensen aan te werven die anders niet bereikt worden. "Dit is uniek in Vlaanderen, we zijn heel enthousiast en gaan hier mee verder", klinkt het.

Ward Schouppe

© wo 08 okt. 2025 13u48

80 crèches krijgen extra middelen om zij-instromers op te leiden op de werkvloer

Artikel luisteren | 3min

Meer info

Vanaf volgende week starten al zeker 80 crèches in Vlaanderen en Brussel met nieuwe trajecten die zij-instromers moeten klaarstomen voor een job in de sector. Zo wil Vlaams minister van Welzijn Caroline Gennez (Vooruit) het personeelstekort in de kinderopvang aanpakken. Ze voorziet daar jaarlijks 250.000 euro voor. De mensen worden opgeleid op de werkvloer zelf.

[80 crèches krijgen extra middelen om zij-instromers op te leiden op de werkvloer | VRT NWS Nieuws](#)

K.L.E.U.R! is een grensoverschrijdend innovatieproject dat één ambitie heeft:

de kinderopvangsector in Vlaanderen en Nederland duurzaam versterken

door in te zetten op:

- sterk **leiderschap** en slimme HR-strategieën;
- verhogen van **instroom** door nieuwe doelgroepen (zij-instroom) en nieuwe leertrajecten
- uitstroom te beperken en **retentie** te verhogen door nieuwe functies, duurzame loopbanen en doorgroeimogelijkheden.

K.L.E.U.R!

De kerndoelstelling van K.L.E.U.R! is het versterken van de kinderopvangsector binnen de Vlaams-Nederlandse grensregio door nieuwe HR-strategieën te ontwikkelen die de instroom, retentie en doorstroom van gekwalificeerd personeel versterken, met een sterk leiderschap als basis. Dit draagt bij aan de versterking van een kwaliteitsvolle, duurzame en aantrekkelijke sector. Vandaar de titel: K.L.E.U.R! Kinderopvang: Leiderschap, Educatie, Uitstroombeperking & Rekrutering!

Met dit project dromen wij ervan een sterke interne leerlijn voor leiderschap te ontwikkelen, waarmee we medewerkers ondersteunen in hun groei en doorgroeimogelijkheden binnen de organisatie.

Een wederzijdse inspiratie en bevruchting van verschillende perspectieven, waardoor onze werking verder gefundeerd wordt in een wetenschappelijke achtergrond en de zoektocht naar goede modellen kan geïnspireerd worden door meerdere perspectieven (van kleine organisatoren en externe ondersteuners).

Een inclusieve werkgever te zijn waar iedereen graag wil (blijven) werken en waar de kwaliteit uitstekend is !

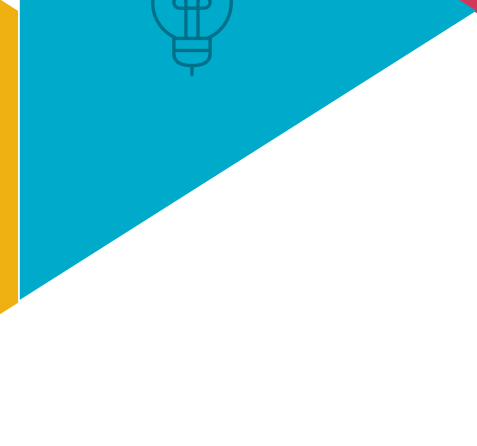
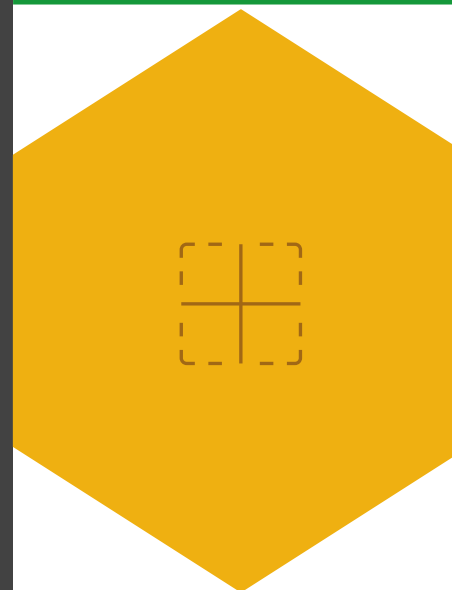
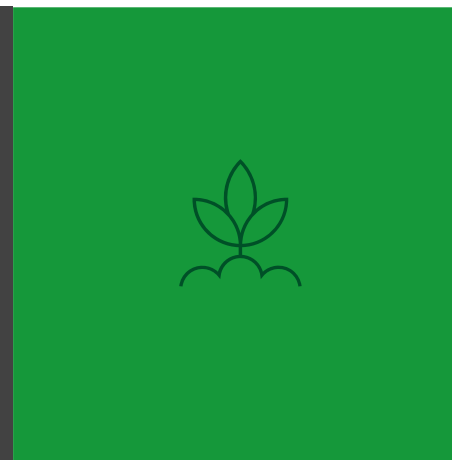
Impact maken door de partners van KLEUR praktische handvatten te geven o.a. in inzichten, tools en een leiderschapsprogramma om aan de slag te gaan met de belangrijke HR-thema's van KLEUR. Hierdoor hopen we dan een maatschappelijke bijdrage te kunnen leveren binnen de grensregio Vlaanderen - Zuid- Nederland.

DROMEN

*Met K.L.E.U.R! dromen we van een kinderopvangsector die duurzaam, aantrekkelijk en toekomstgericht is, met sterke professionals Een sector waar medewerkers graag komen én graag blijven met leidinggevendenden die stevig staan in hun leiderschap en HR-expertise.
Vlaanderen en Nederland die van en met elkaar leren
Kinderopvanglocaties die sterker staan in een uitdagende arbeidsmarkt*

De *How* van K.L.E.U.R!

**Grensoverstijgend
samen personeelstekort
aanpakken.**

Kinderopvang
Leiderschap
Educatie
Uitstroombeleid
Rekrutering!

Sterk partnerschap:

- Praktijkpartners
- Kennispartners
- Klankbordgroep met beleid, praktijk en onderzoek

PROJECT K.L.E.U.R!

Kinderopvang: Leiderschap, Educatie, Uitstroom beperking, Rekrutering!

01-04-2026 - 31-03-2029

WP1 - PROJECTMANAGEMENT

Coördinatie, stuurgroep, partnermeetings, GANTT-chart, klankbordgroep, rapportering

WP2 - COMMUNICATIE

Zichtbaarheid en impact versterken, strategisch communicatieplan, webpagina, nieuwsbrieven, webinars, slotevent

WP3 - LEIDERSCHAP & HR EXPERTISE

Versterken leiderschapsvaardigheden, toolkit en opleidingsprogramma Leiderschap en HR-expertise ontwikkelen, testen en implementeren

PROJECTDOELSTELLING

Versterken van de kinderopvangsector in de Vlaams-Nederlandse grensregio door nieuwe HR-strategieën te ontwikkelen voor instroom, retentie en doorstroom van gekwalificeerd personeel met sterk leiderschap als basis.

PROJECTPARTNERS

Arteveldehogeschool, Mentis, Stad Gent, VJBK, De Blauwe Lelie

Fontys, Mikz, Kibeo, Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen

WP4 - INSTROOM VERGROTEN

Rekrutering en instroom diverse profielen, strategische handleiding en innovatieve opleidingsaanpak ontwikkelen en testen

WP5 - RETENTIE EN DOORSTROOM

Mederwerkersverloop verlagen, nieuwe beroepsprofielen, Train the Trainer, Jobredesign, Pilot HBO5-functie

WP6 - ARBEIDSMOBILITEIT BEVORDEREN

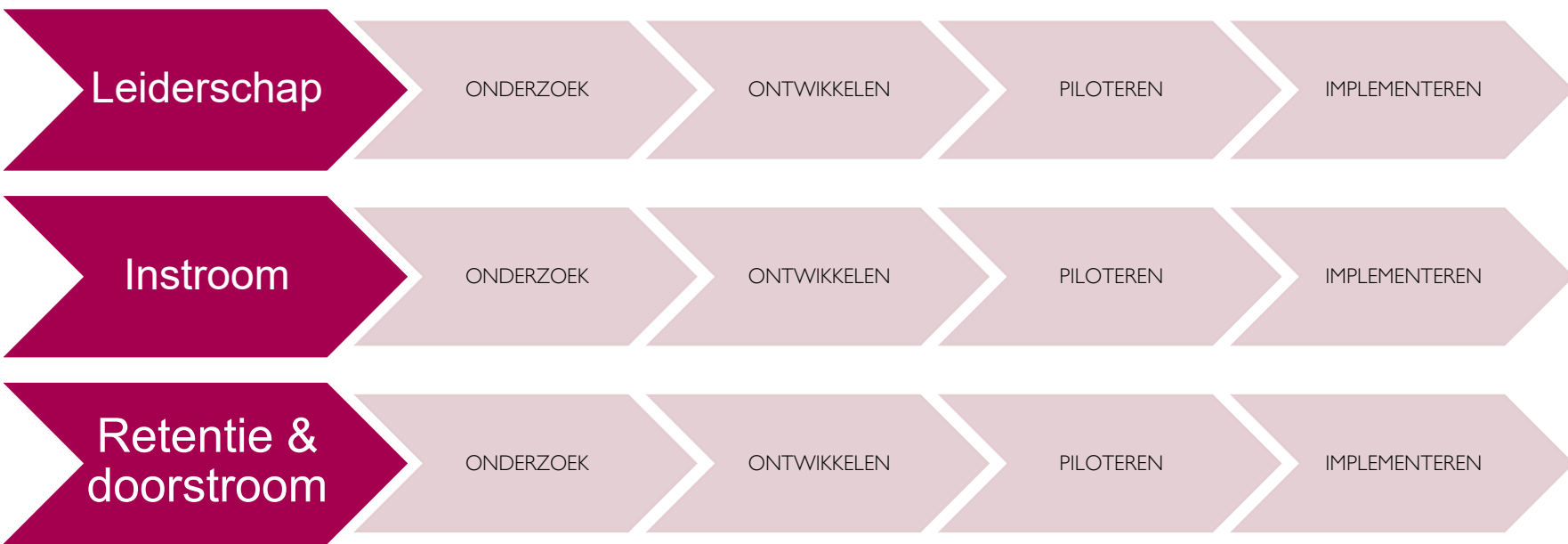
Grensoverstijgende samenwerking, grensbelemmeringen wegnemen, grensoverstijgend netwerk, vergelijkingsrapport opleidingen

Interreg
Vlaanderen-Nederland

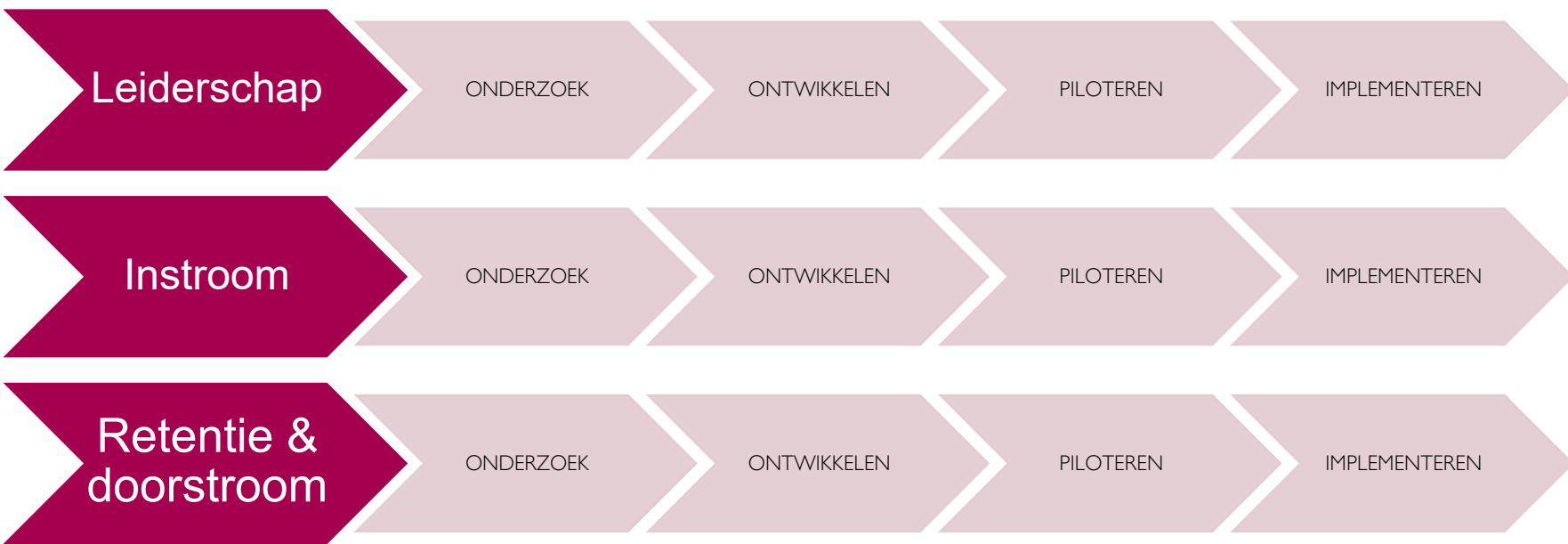

Gefinancierd door
de Europese Unie

K.L.E.U.R

Duurzaam
VL-NL verhaal

Duurzaam
VL-NL verhaal

Onze keuzes

- Groepsopvang
- Combi 'harde HR' - 'warme leider (structuren en culturen)

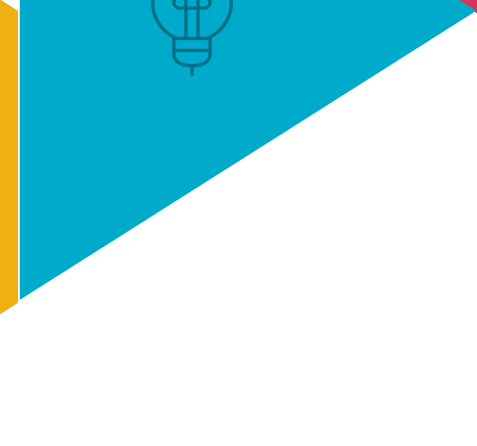
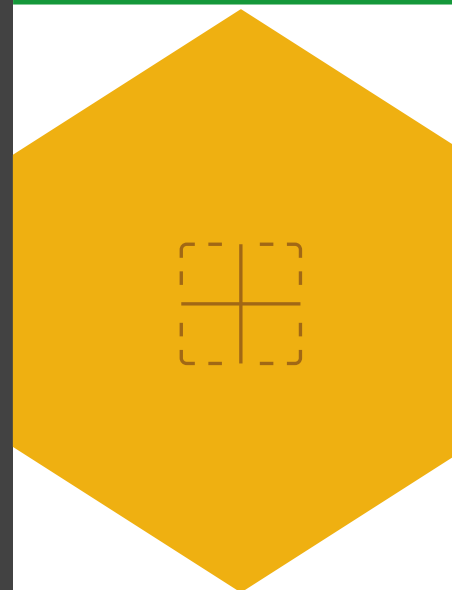
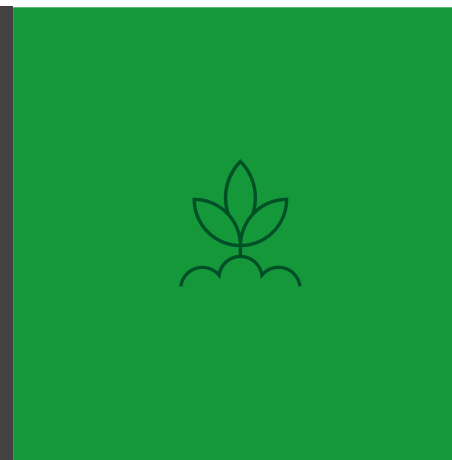

Wat maakt K.L.E.U.R! uniek?

- **Human Centered Design.** We vertrekken altijd vanuit de stem van de praktijk, van wat al bestaat & het samen zoeken - het leren van en met elkaar staat centraal
- **Grensoverschrijdende samenwerking.** Want we staan voor gelijkaardige uitdagingen, en zoeken samen antwoorden, maar elk vanuit een eigen context
- Bouwen samen aan **duurzame verankering** vanuit een netwerk dat blijft bestaan, ook na het project.

De *What* van K.L.E.U.R!

Leiderschap

Rapport

Leiderschap en HR-expertise

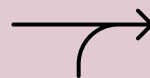
Toolkit

Leiderschap en HR-expertise

Opleidingsprogramma

Leiderschap en HR-expertise

Instroom

Rapport

Rekrutering en instroom

Strategische handleiding

Rekrutering en Instroom

Innovatieve werkplekgerichte
opleidingsaanpak voor (zij)
instromers

Retentie / Behoud

Rapport

Wat je zeker moet weten over
retentie en doorstroom

Ontwikkeling nieuwe
beroepsprofielen & Train the
Trainer Jobredesign

Loopbaanmodel met
competentiematrix &
functieomschrijving voor nieuwe
functie 'educatief medewerker'

Visuele onepagers VL – NL

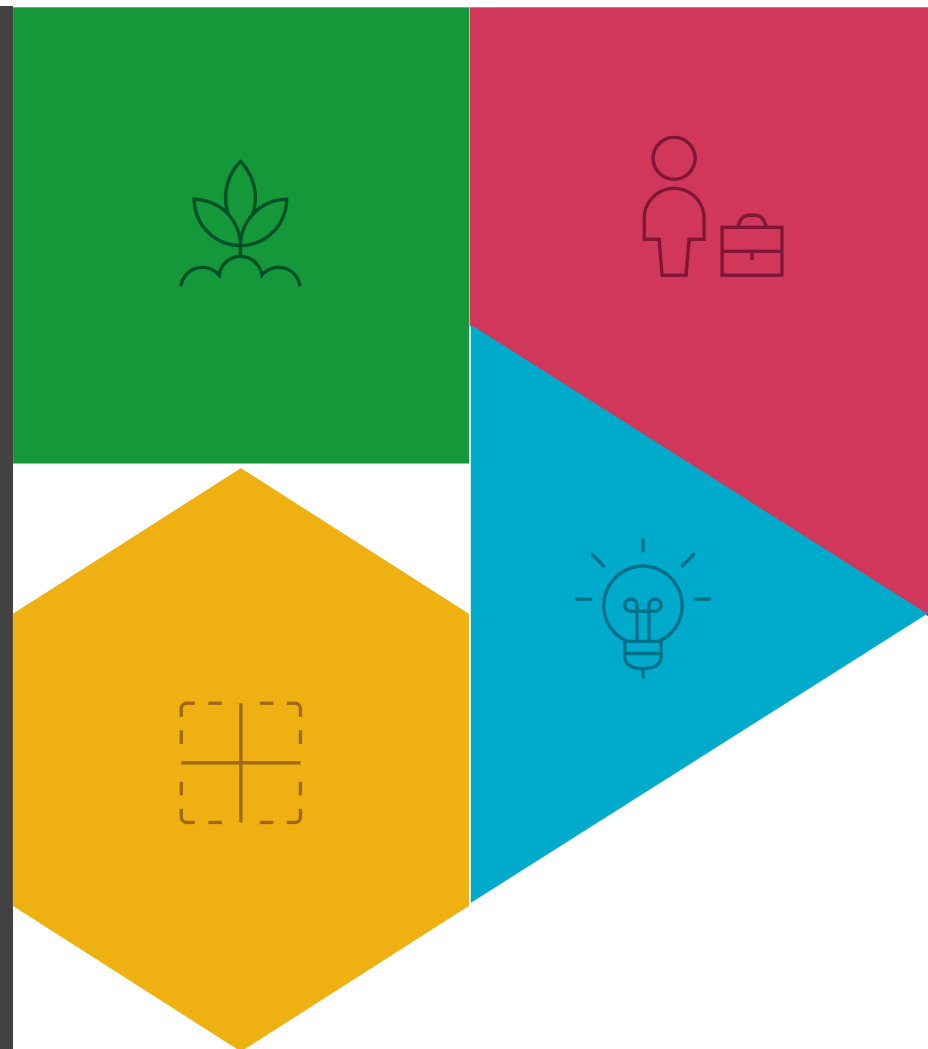
Grensoverschrijdend netwerk VL – NL & grensoverschrijdende fora

Vergelijkingsrapport van opleidingen en kwalificaties & adviesnota over erkenning & mobiliteit (oa stages)

De *Next steps* van K.L.E.U.R!

- Desk research in kinderopvang en daarbuiten
- Kwantitatieve en kwalitatieve bevraging
- Klankbordgroep zoeken en warm maken

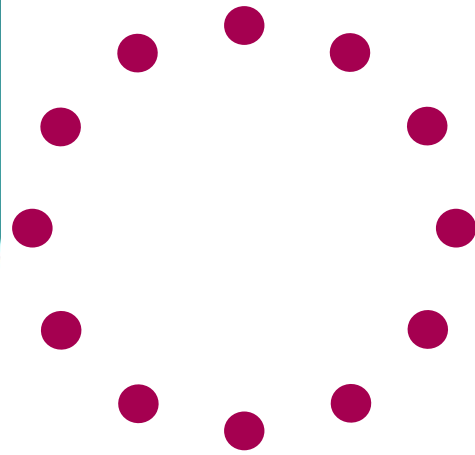
**Jullie
vragen /
suggesties?**

K.L.E.U.R! inspiratie van de sector

K.L.E.U.R! inspiratie van de sector - Formulier invullen

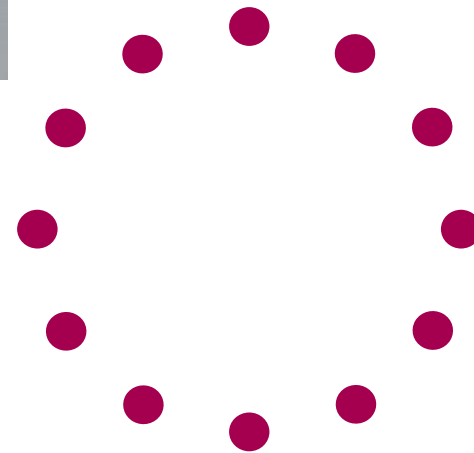

Vragen? Suggesties?

HesterHulpia@arteveldehs.be

**Over ons | K.L.E.U.R! | Interreg
Vlaanderen-Nederland**

Nog vragen?

Hester.Hulpia@arteveldehs.be
0474 29 00 59

Evaluatie inzet van VIA6-middelen voor pedagogische ondersteuning

Agenda

1. Situering
2. Toelichting evaluatie

Situering

Doelstellingen

De pedagogische ondersteuners ondersteunen kinderbegeleiders op de werkvloer met volgende **doelstellingen**:

- Versterken van de beroepscompetenties van kinderbegeleiders.
- Samen met de kinderbegeleider instaan voor verzorgende en pedagogische taken bij de kinderen.
- Samen met de verantwoordelijke en de kinderbegeleiders de dagelijkse praktijk aftoetsen aan het pedagogisch beleid van de organisator en verbeterpunten planmatig aanpakken, met kennis van de lokale netwerken die gericht zijn op het geïntegreerd beleid voor kinderen, jongeren en gezinnen.
- Verontrustende situaties detecteren, bespreken, mee opvolgen, eventueel Agentschap Opgroeien informeren.
- Ondersteuning bieden tijdens of na afloop van een bezoek van Zorginspectie in het kader van een begeleidings- of opvolgingstraject van Opgroeien.

Rekening houden met het pedagogisch raamwerk.

Pedagogische ondersteuners beschikken over:

- Minimaal een kwalificatie van bachelorniveau
- Competenties of ervaring op pedagogisch vlak inzake kinderopvang

Situering

Doelstellingen

De organisator groepsopvang zet **minstens 0,2 vte pedagogische ondersteuner** op de werkvloer in of zet de middelen in **via een samenwerkingsverband** in de vorm van:

- Een lokaal of regionaal samenwerkingsverband
- Een samenwerkingsverband met een of meer organisatoren groepsopvang
- Een samenwerkingsverband met een organisatie waartoe de organisator structureel behoort of met een andere organisatie als die beschikt over voldoende competenties op het vlak van ondersteuning van kinderbegeleiders
- Het ondersteuningsnetwerk kinderopvang (Mentes)
- Een pool gezinsopvang

Bij een **samenwerkingsverband** zet de organisator groepsopvang **minstens 0,5 vte pedagogische ondersteuner** op de werkvloer in.

Situering

Doel evaluatie

- Deze evaluatie beoogt te onderzoeken in welke mate de kwalitatieve doelstellingen van de maatregel (zie vorige slides) effectief zijn gerealiseerd.
- Daarnaast wordt ook een beperkte inschatting van de impact van pedagogische ondersteuning op de werkvloer gemaakt.

Situering

Doelgroep evaluatie

- Publieke organisatoren buitenschoolse kinderopvang
- Organisatoren kinderopvang baby's en peuters met meer dan 18 IKT-plaatsen die zelf over de VIA6-middelen voor pedagogische ondersteuning kunnen beschikken.
- Mentees:
 - Groeps- en gezinsopvang: Trap 0 en Trap 1
 - Groepsopvang Trap 2, tot en met 18 plaatsen
 - Gezinsopvang Trap 2 met één opvanglocatie
- Pools gezinsopvang:
 - Organisatoren gezinsopvang met kinderbegeleiders in sociaal statuut of werknemersstatuut
 - Organisatoren groepsopvang met samenwerkende onthaalouders met kinderbegeleiders in sociaal statuut of werknemersstatuut.

Bevraging organisatoren

Respons

- 244 geldige ontvangen vragenlijsten (3 respondenten buiten doelgroep) op 606 uitgestuurde vragenlijsten:
respons van 40,3%
- Respons is **representatief volgens grootte van de organisator** voor de populatie organisatoren groepsopvang met ≥ 18 IKT-plaatsen
 - lichte (niet-significante) ondervertegenwoordiging van kleine organisatoren (19-30 kindplaatsen)

Bevraging organisatoren

Respons

- **233 organisatoren (95%)** gebruikten VIA6-middelen in 2024 – **11 organisatoren niet**
- **Profiel gebruikers**
 - **67%** (n= 157) enkel groepsopvang B&P
 - **19%** (n= 44) groepsopvang B&P + BKO
 - **14%** (n= 32) enkel BKO

Opmerking: vergelijking B&P en BKO blijft indicatief, want ook overlap (44 organisatoren bieden beide opvangvormen aan)

- **Groepsopvang B&P:** meestal 31–100 plaatsen; gemiddeld 114 plaatsen (mediaan: 70) en 5,2 locaties (56% slechts 1 locatie)
- **BKO:** grotere capaciteit; gemiddeld 155 plaatsen (mediaan: 115) en 3,3 locaties.

Bevraging organisatoren

Inzet van de VIA6-middelen in 2024

- **11 organisatoren geen inzet** van de VIA6-middelen voor pedagogische ondersteuning in 2024; vooral kleinere organisatoren groepsopvang B&P (ongeveer 75% cat. 1 (19-30) of cat. 2 (31-50)), met als belangrijkste redenen:
 - Tekort aan geschikte pedagogische ondersteuning
 - Moeilijk vacatures kunnen invullen
 - Onbekendheid waar en hoe ondersteuning vinden
 - Nog in opstart
- Procentuele inzet **van VIA6-middelen** voor loon- en overheadkosten (161 antwoorden waarbij som = 100%)
 - 68% besteedt alle VIA6-middelen aan loonkosten
 - 84% blijft binnen de regelgeving (min. 90% loon; max. 10% overhead)
 - 16% overschrijdt de overheadgrens; 4% gaat 100% naar overhead

Bevraging organisatoren

Inzet van de VIA6-middelen in 2024

66%

binnen eigen organisatie (minstens 0,2 VTE)

20%

via een samenwerkingsverband (minstens 0,5 VTE)

14%

Combinatie van beide

Mentes N=37	47%
Expertise-organisatie N=32	41%
Lokaal/regionaal verband N=12	15%
Andere organisatoren N=4	5%
Structureel verband N=3	4%
Pool gezinsopvang N=1	1%

- Belangrijkste externe partners: Mentes (47%) en organisaties met expertise in ondersteuning van kinderbegeleiders (41%)
- Schaafeffect: grotere organisatoren groepsopvang B&P zetten middelen vaker intern in, kleinere vaker in een samenwerkingsverband

Bevraging organisatoren

Aantal pedagogische ondersteuners en kenmerken

51%

één ondersteuner
met uitsluitend VIA6-middelen

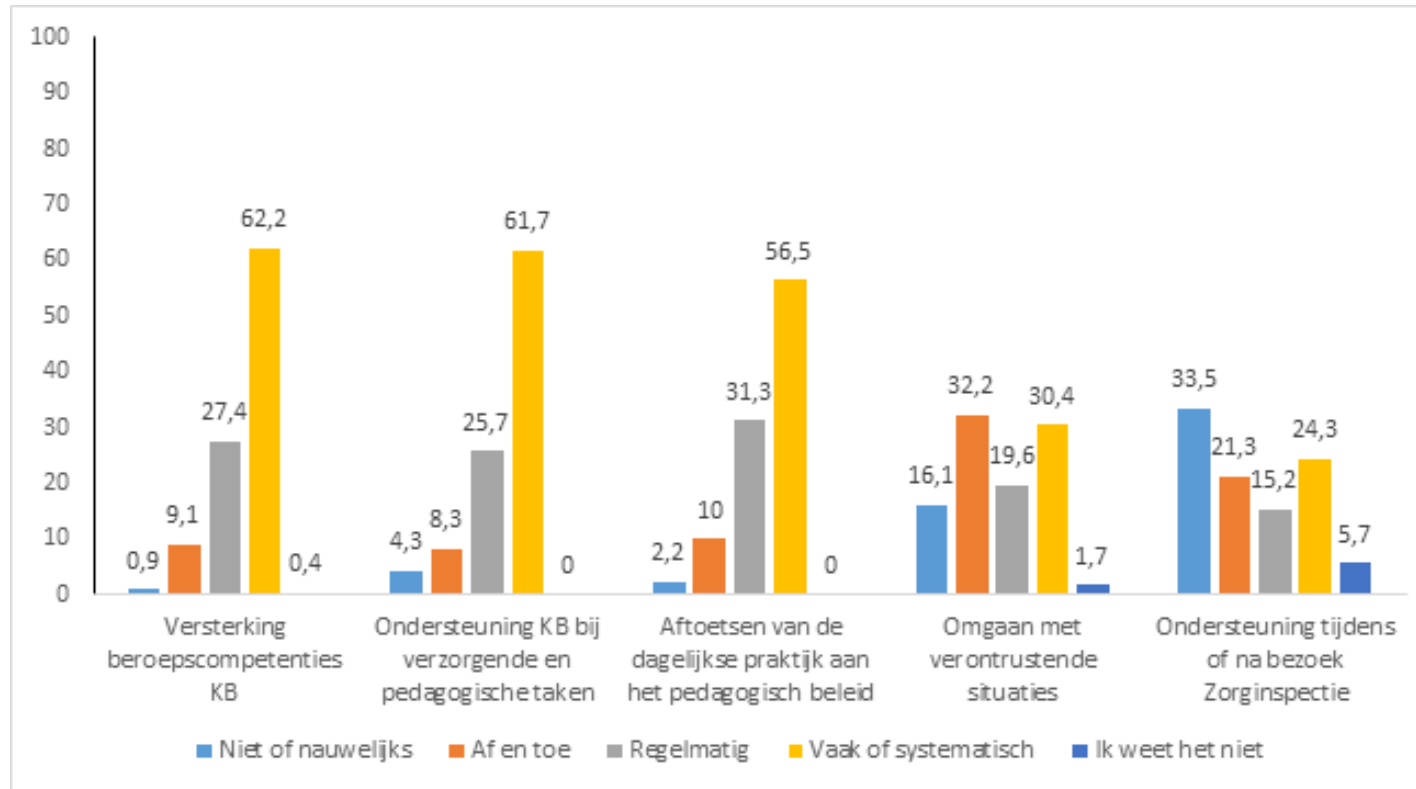
14%

extra ondersteuner(s) met alle
middelen (naast VIA6-middelen)

	Minimaal een bachelordiploma		Vereiste competenties of ervaring op pedagogisch vlak	
	N	%	N	%
Ja	207	90,0	215	94,3
Nee	6	2,6	3	1,3
Niet allemaal	7	3,0	8	3,5
Ik weet het niet	10	4,3	2	0,9
Totaal	230	100	228	100

Bevraging organisatoren

Kerntaken pedagogische ondersteuners

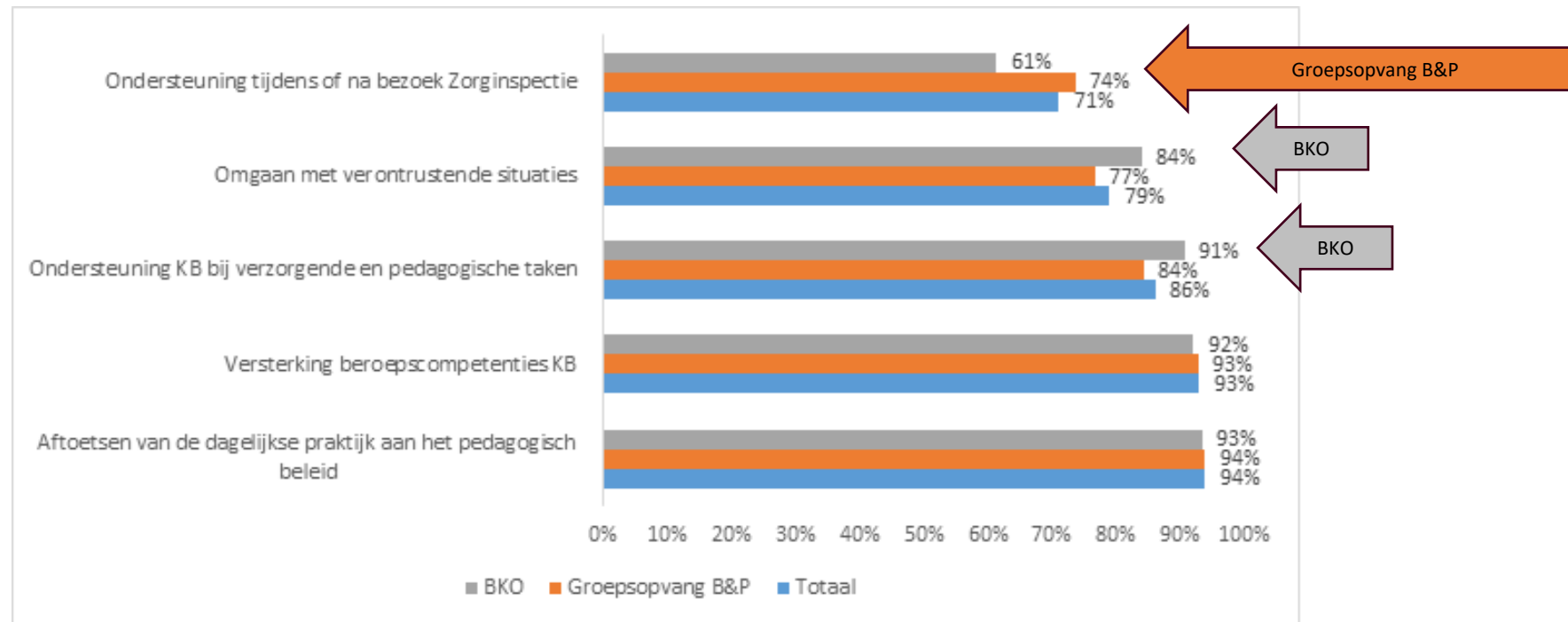
Meest voorkomende kerntaken:

- beroepscompetenties van kinderbegeleiders versterken
 - ondersteunen bij verzorgende en pedagogische taken
 - dagelijkse praktijk aftoetsen aan het pedagogisch beleid
- Minder frequent: omgaan met verontrustende situaties (**vaker bij BKO**) en ondersteuning tijdens of na bezoek Zorginspectie

Bevraging organisatoren

Impact en waardering

- Hoge positieve impact: gemiddelde score 4/5; **77%** geeft minstens 4/5.
- Meest gewaardeerde taken zijn dezelfde taken die het vaakst worden uitgevoerd

Bevraging organisatoren

Impact en waardering

- Open antwoorden tonen vooral meerwaarde op drie niveaus:

1. Begeleiding van medewerkers

- Focus op **kinderbegeleiders**: coaching, voorbeeldfunctie (modelleren), aandacht voor reflectie, ondersteuning bij moeilijke situaties
- Versterking van **professionele visie, werkplezier** en **welzijn**
- **Coördinatoren/verantwoordelijken** ervaren ontlasting van taken en ondersteuning bij beleidsontwikkeling
- Versterking van **teamwerking** en **interne samenwerking**

2. Omgang met kinderen en gezinnen

- Betere implementatie en opvolging van het **pedagogisch beleid**
- Meer aandacht voor **welbevinden van kinderen, oudercommunicatie** en **inclusie**
- Positieve impact op kinderen met **specifieke ondersteuningsbehoeften**

3. Andere domeinen (in mindere mate aangehaald)

- **Organisatorisch management**: ondersteuning bij praktische vragen en inrichting van ruimtes
- **Samenwerking**: versterkte banden met scholen, welzijnspartners en andere opvanginitiatieven
- **Veiligheid en gezondheid**: ondersteuning bij verontrustende situaties en complexe dossiers

Interne versus externe coaches
laagdrempelig, toegankelijk, goed ingebed in de werking versus neutraal, vernieuwend en bevestigend

Bevraging organisatoren

Knelpunten

Top 3 knelpunten

- 64% hoge werkdruk kinderbegeleiders/gebrek aan kindvrije uren
- 45% personeelstekort of verloop bij kinderbegeleiders
- 31% hoge werkdruk bij pedagogische ondersteuners

- Andere: weinig intervisie/overleg (24%), rolonduidelijkheid (18%) en weerstand of beperkte vertrouwensopbouw (15%)
- en **nog zelf aangehaalde knelpunten (14%)**:
 - Beperkte middelen en tijd
 - Strikte diplomavereiste en VTE-norm
 - Onvoldoende voorbereidingstijd
 - Variatie in aanpak tussen PC's en mismatch tussen advies en praktijk

Rapportage Mentes en Pools gezinsopvang

Procentuele inzet van de ontvangen VIA6-middelen voor loonkosten en overheadkosten in 2024

%	Loon/personeelskosten	Overheadkosten
Mentes	90	10
Pools gezinsopvang	93	7

Rapportage Mentes en Pools gezinsopvang

Aantal pedagogische ondersteuners ingezet op de werkvloer in 2024

Uitsluitend met beschikbare VIA6-middelen		
	Unieke pedagogische ondersteuners	VTE
Mentes	46	40,08
Pools gezinsopvang	50	26,59
Totaal	96	66,67

- 2 pools gezinsopvang zetten bijkomende pedagogische ondersteuners in met eigen middelen.
- Alle pedagogische ondersteuners van Mentes en de pools gezinsopvang beschikken over minimaal een bachelorsdiploma, uitgezonderd 1.

Rapportage Mentes en Pools gezinsopvang

Manier waarop de pedagogische ondersteuners werden ingezet met de VIA6-middelen in 2024

- Trajecten.
- Inhoud trajecten: dimensies MeMoQ, basiscompetenties.
- Type contactmomenten: aanwezig op de werkvloer, digitale ondersteuning, telefonische ondersteuning, ondersteuning via mail, individuele of collectieve ondersteuning.

Rapportage Mentes en Pools gezinsopvang

Impact

Algemeen: pedagogische ondersteuning wordt als grote meerwaarde ervaren, zowel bij de organisatoren als bij de kinderbegeleiders. De rapportages tonen vooral meerwaarde op twee niveaus:

1. Begeleiding van medewerkers

- Pedagogische ondersteuners versterken de competenties van de kinderbegeleiders maar ook hun persoonlijk welzijn.
- Verbetering van de pedagogische kwaliteit waarneembaar op de werkvloer.
- Onthaalouders ervaren een verminderd gevoel van isolatie en een groeiend zelfvertrouwen in hun werkzaamheden.
- Verhoogd reflectievermogen.
- Kinderen en kinderbegeleiders worden consequenter opgevolgd en specifieke problemen sneller en efficiënter opgelost. Draagt bij aan beter functionerende opvang.
- Waardevol in een actief kwalificerend traject (in combinatie met ondersteuning door de mentor).
- Directe feedback en nieuwe inzichten.
- Bewaken van de draagkracht van onthaalouders.
- Laagdrempelige ondersteuning en op maat.

Rapportage Mentes en Pools gezinsopvang

Impact

2. Organisatorisch management

- Pedagogische ondersteuners bieden extra aanbod bovenop het reguliere aanbod ondersteuning door de organisator, focus op pedagogische thema's.
- Verantwoordelijken kunnen rekenen op iemand die meewerkt en de opvang ook écht kent.
- Organisatoren zien een positieve evolutie op vlak van infrastructuur, aanbod van speelgoed en activiteiten, en educatieve ondersteuning.
- Goede communicatie en samenwerking tussen pedagogisch ondersteuner en verantwoordelijken leiden tot een sterker effect.
- De directe communicatielijn als pedagogische ondersteuners interne collega's zijn.
- Verantwoordelijken voelen zich meer gesteund.
- Methodieken en instrumenten worden ontwikkeld. De implementatie van Blink wordt als een grote meerwaarde beschouwd.
- Kruisbestuiving pedagogisch ondersteuner – mentor – BVV-ondersteuner. De 3 complementaire functies versterken elkaar.

Rapportage Mentes en Pools gezinsopvang

Knelpunten

- De huidige financiële middelen zijn niet toereikend om alle kosten te betalen.
- Druk van 90% op de werkvloer te moeten presteren (veel tijd naar administratie, verslaggeving, voorbereiding, ...).
- Spanningsveld diepgaand coachen met meeste effect en alle kinderbegeleiders bereiken, keuze adhoc coachen versus pro-actief werken.
- Jaarlijks onduidelijkheid over het subsidiebedrag waarover men kan beschikken, gezien de link met het aantal kindplaatsen bij de organisatoren binnen de doelgroep die jaarlijks daalt.
- Onduidelijkheid opdracht vanaf 2026 zorgt voor onzekerheid waardoor mensen een andere job zoeken.
- Subsidie houdt geen rekening met anciënniteit van medewerkers, de nodige diversiteit in medewerkers om ook opdrachten als ondersteuning handhaving op te nemen, vervoerskosten van externe ondersteuners, kost voor de aansturing van dit totaal aantal vte.
- Mentes ziet organisatoren met kleinere subsidie worstelen om hiermee een kwalitatief ondersteuningspakket aan te kopen.

Rapportage Mentes en Pools gezinsopvang

Aanbevelingen

- Structureel inbedden van de functie van pedagogische ondersteuner. Tijdelijke beleidsmaatregelen en kortetermijnplanning vermijden.
- Verhoogde en uniforme subsidiëring, gelijkschakeling van loonvoorwaarden.
- Blijvende investering in de competenties van pedagogische ondersteuners.
- Perspectief en groeimogelijkheden bieden aan pedagogisch ondersteuners.
- Uitbreiden van de middelen en capaciteit.
- Kindvrije uren integreren binnen de kinderopvang, waardoor grotere impact van de pedagogische ondersteuning.
- Ruimere mogelijkheden voor voorbereiding, samenwerking, professionele ontwikkeling en rapportage.
- Aandacht voor de draagkracht en het welzijn van de ondersteuners.
- Monitoring van duurzame coachingsresultaten. Periodiek extern onderzoek.

Conclusie en aandachtspunten

Pedagogische ondersteuners leveren een belangrijke bijdrage op de werkvloer

Zij spelen een belangrijke rol

- In het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang
- De professionalisering en het welzijn van kinderbegeleiders en verantwoordelijken
- In het bevorderen van de relatie met kinderen en gezinnen

Aandachtspunten:

- Voldoende subsidiering voor pedagogische ondersteuning
- Structurele ondersteuning en ontwikkelkansen voor pedagogische ondersteuners
- Voldoende structurele ruimte op de werkvloer voor pedagogische ondersteuning
- Flexibiliteit binnen kwalificatievereisten voor pedagogische ondersteuners

Dankjewel aan alle organisatoren en ondersteuningsorganisaties voor de input!

PAUZE

Stand van zaken beleidsdossiers

‘Masterplan’ Kinderopvang van baby’s & peuters

Plan KO van B&P 2025-2029

**Door minister Gennez op 04/04/2025
voorgelegd aan en goedgekeurd door de Vlaamse Regering**

Stand van zaken uitvoering

Pro memorie:

❖ Uitgangspunten en politieke contouren:

- [Regeerakkoord_VR_2024_2029.pdf](#), blz. 119-1120
- [Beleidsnota_Caroline_Gennez_Welzijn_Volksgezondheid_Gezin_Armoedebestrijding_2024_2029.pdf](#), blz. 94-100

❖ Drie P's van minister Gennez als drie pijlers

1. P van Plaatsen
2. P van Prijs
3. P van Personeel

❖ Budget:

- ❖ Voor KO van Baby's en Peuters: 200 miljoen euro extra, komt gespreid beschikbaar deze legislatuur
 - vanaf 2025 +100 M
 - vanaf 2028 + 50 M
 - vanaf 2029 + 50 M
- (daarnaast voor BOA: 80 miljoen euro extra vanaf 2025)

Plan KO B&P 2025-2029 van minister Gennez 'Masterplan KO'

- **Formeel door de Vlaamse Regering op 4 april 2025 goedgekeurd document:**
[VR 2025 0404 MED.0121-1 Plan kinderopvang 2025-2029 - mededeling.pdf](#)

- **Zie ook :** [VR 2025 0404 MED.0121-1 Plan kinderopvang 2025-2029 - mededeling.pdf](#)

Plaatsen

- Uitbreiding met nieuwe plaatsen T2 en T1
- Infrastructuur
- Omschakeling bestaande plaatsen naar T1 en naar T2
- Versterking plaatsen gezinsopvang

Plaatsen

Uitbreiding met nieuwe plaatsen T1 en T2

- **6000 nieuwe T2**

- 4.500 plaatsen op basis van meerjarenprogrammatie
- 600 plaatsen innovatieve kinderopvang
- 600 plaatsen op basis van data van lokale loketten kinderopvang
- 300 plaatsen voor noodopvang

- Combi-oproep:

- Heroproep van de meerjarenprogrammatie
- Herinzet van weggevallen plaatsen

- **4000 nieuwe T1**

- Voor iedere starter

Plaatsen

4500 Nieuwe T2 via meerjarenoproep

- Oproep werd gelanceerd op 28 mei 2025, aanvragen kon tot en met 14 september 2025
- Medio december 2025: beslissing Opgroeien over de toewijzingen → 3.936 plaatsen
 - [oproep-meerjarenprogrammatie-toekenning-subsidiebeloftes-t2-ikt-kinderopvang.pdf](#)
- 578 plaatsen in Vlaanderen en 60 plaatsen in Brussel nog beschikbaar
 - De nog beschikbare plaatsen in Vlaanderen worden meegenomen in de combi-oproep
- Evaluatie in 2027

Plaatsen

1500 Nieuwe T2 plaatsen met specifiek objectief via andere toekenningswijze

1. 600 T2 plaatsen voor innovatieve projecten

- [oproep-innovatieve-kinderopvang.pdf](#)
- Aanvragen konden ingediend worden tot 15 maart 2026
- [Beslissingen juni 2026](#) : toekenning van 605 nieuwe innovatieve plaatsen met T2 subsidie
- Welke waren de aanvragen?
 - 165 aanvragen
 - Per domein van innovatie (99 aanvragen voor één domein, 66 aanvragen voor 2 of meer domeinen)
 - Totaal aantal maximaal aangevraagde plaatsen (ontvankelijk, niet uitgesloten): 3.967

	School	Werk	Welzijn	Integratie gezinsopvang - groepsopvang	Integratie gezins- ondersteuning	Inclusie
Aantal ontvankelijke aanvragen	78	69	57	6	28	41
Max Gevraagd T2	1950	1794	1444	192	617	909

Plaatsen

1500 Nieuwe T2 plaatsen met specifiek objectief via andere toekenningswijze

2. 600 T2 op basis van data lokale loketten

- 2028/2029

3. 300 T2 plaatsen voor noodopvang en vervangcapaciteit

- huidige regeling vervangcapaciteit verlengd tot eind 2026
- Concept subsidie voor tijdelijke noodopvang is in voorbereiding
- Intentie = uitbreiding toepassingsgebied (vervangcapaciteit, maar ook plotse stopzetting door organisatoren zelf)

Plaatsen

Herinzet plaatsen met inkomenstarief uit vrijgekomen T2 subsidies groepsopvang

- Herinzet 303 weggevallen T2 plaatsen => in geplande combi-oproep
- Zie informatie op [de website van Opgroeien](#)
- 881 plaatsen in 119 geselecteerde gemeenten

Plaatsen

4000 Nieuwe T1 plaatsen

- Vlaamse Regering wil ook opvang met vrije prijs blijven ondersteunen.
 - Zie ook BVR diverse wijzigingen van 13/2 en de [snelinfo van 17 februari 2026](#) blz 4.
- Elke nieuw startende plaats met vrije prijs
 - Mogelijkheid om basissubsidie aan te vragen
 - Mits wordt voldaan aan de T1 subsidievoorwaarden
 - Binnen budgetgrenzen
- Tijdspad 2025-2029 met tussentijdse evaluatie in 2027
- Voorafname 10% voor Brussels HG
- Verruiming naar 'elke nieuwe plaats', ongeacht prijssetting

Plaatsen

Infrastructuur

Deze beleidsdossiers en acties infrastructuur worden aangestuurd, uitgewerkt en uitgevoerd door VIPA, niet door Opgroeien

1. Sectoraal BVR voor 'klassieke' VIPA subsidie voor KO (enkel T2 opvang):

- Vlaamse Regering wil wijzigingen in dit sectoraal VIPA BVR voor KO:
 - Vereenvoudigd VIPA-subsidiekader voor de 'klassieke' VIPA financiering
 - Snellere aanvraagprocedure en dossierbehandeling bij VIPA
- Het [ontwerpbesluit tot wijziging van het sectoraal VIPA-besluit kinderopvang](#) werd ontwikkeld door VIPA en werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 29 mei 2026.

Plaatsen

Infrastructuur

2. Bijkomende financiële ondersteuning via lokale besturen naast de klassieke VIPA subsidie

- VIPA verdeelde einde 2025 het beschikbare budget van 60 miljoen euro over de betrokken gemeenten, behalve wanneer de gemeente in kwestie dit budget weigerde.
- De betrokken lokale besturen voeren dit nu verder uit op lokaal niveau en rapporteren hierover. VIPA volgt op hoe de lokale besturen de toegewezen middelen gebruiken.
- [Meer informatie over de uitvoering.](#)

Plaatsen

Omschakeling bestaande plaatsen (T0 en T1) naar hogere subsidietrap (T1 en T2)

Wijzigingsbesluit van 13 februari 2026: aanpassing art 61 in het [Procedurebesluit](#):

Vanaf 1 april 2026 kan een organisator voor al de vergunde plaatsen die voldoen aan de voorwaarden voor de basissubsidie, die basissubsidie (Trap 1) aanvragen. Ook plaatsen die al bestonden vóór 1 april 2021 komen vanaf dan in aanmerking. Voor de toekenning van de T1 subsidie is er geen oproep of programmatie meer. Toekenning is wel enkel mogelijk binnen het beschikbare budget.

Gecommuniceerd aan de sector kinderopvang in punt 1.2 van de [snelinfo van 17 februari 2026](#).

- **1.600** bestaande plaatsen omschakelen van T0 naar T1
 - Mogelijk vanaf 1/4/2026
- **2.400** plaatsen omschakelen van T1 naar T2
 - Beschikbaar budget in 2027, 2028 en 2029
 - Oproep op komst en toekenningen nog in 2026
- Budgetten T1/T2 onderling verschuifbaar indien één van beiden onvoldoende wordt benut: tussentijdse evaluatie 2027

Versterken gezinsopvang

Versterken gezinsopvang

Zie ook: [17-februari-2026---snelinfo-aanpassingen-verschillende-besluiten-kinderopvang.pdf](#)

1. Uitdoven sui generis statuut en verruimen werknemersstatuut

- Bestaande onthaalouders in sui generis statuut: geen einddatum voor dit statuut, vrijwillige overgang naar werknemersstatuut mogelijk
- Vanaf 1/3/2026: open toegang tot de extra subsidie per VTE onthaalouders in werknemersstatuut (aan te vragen, geen gesloten oproep)
- Vanaf 1/7/2026: geen nieuw startende onthaalouders in SG statuut meer => meteen in werknemersstatuut
- Budgetmarges voor WN statuut: 935 VTE uit vorige legislatuur + 900 VTE in huidige legislatuur (groeipad tot 2029)
- 29 mei 2026: persbericht minister Gennez: meer subsidie voor hoger loon OO WN

Versterken gezinsopvang

Zie ook: [17-februari-2026---snelinfo-aanpassingen-verschillende-besluiten-kinderopvang.pdf](#)

2. Samenwerkende onthaalouders (GroepSOO):

- Bestaande locaties kunnen verder werken (overgangsregeling subsidie gezinsopvang verlengd tot 2032)
- Nieuwe locaties GroepSOO:
 - Enkel nog indien start vóór 1/7/2026 (en vergunning aangevraagd uiterlijk op 31/3/26)
 - Daarna: geen nieuwe GroepSOO meer vergunbaar
- GroepSOO kunnen plaatsen vrijwillig omschakelen naar de hogere subsidie groepsopvang Trap 2
 - Deze legislatuur budget voor 3.000 pl. => 3 oproeprondes (2026, 2028, 2029) met evaluatie in 2027
 - Voorbereid in samenspraak met vertegenwoordigers sector in Techn. Werkgroep onthaalouders
 - Eerste oproep gelanceerd 8 juni 2026: de [oproep](#) naar aanvragen
 - Max 750 plaatsen, te realiseren uiterlijk 31/12/2027
 - Aanvragen tussen 1 juli en 15 september, beslissingen einde 2026
 - Aanvraagdocumenten online tegen 1 juli
 - Online infopakketje in voorbereiding (Toepassing Codex Welzijn op het werk, loon- en werkvoorwaarden per statuut, Excel voor simulatie subsidies omschakeling GroepSOO naar Groepsopvang T2, FAQ)
 - Veel kwesties en vragen gaan over federale materie: rol sociale partners

Versterken gezinsopvang

Zie ook: [17-februari-2026---snelinfo-aanpassingen-verschillende-besluiten-kinderopvang.pdf](#)

3. Werkingsgebied van de organisatoren gezinsopvang

- Enkel voor gezinsopvang
- Subsidiegroep per zorgregio → overgang naar 1 Vlaamse subsidiegroep per organisator (2027)
- 2026: versoepeling van verschuivingsmogelijkheden tussen zorgregio's
- Procedures voor verschuivingen tussen zorgregio's: zie in de snelinfo
- In de marge hiervan: omschakelingen tussen subsidies gezinsopvang en groepsopvang: voortaan wordt gewerkt met vaste omzettingsleutels : [Mijn subsidies regelen | Opgroeien](#)

4. “Niet geïsoleerd werken”

- (2027) Geen nieuwe onthaalouders meer die geïsoleerd werken → aansluiten voor pedagogische ondersteuning en opvolging bij organisator/dienst gezinsopvang, ongeacht het statuut (zelfstandig statuut blijft mogelijk)
- Uit te werken in najaar 2026, met link ook met vernieuwing ondersteuningsstructuur

Versterken gezinsopvang

Zie ook: [17-februari-2026---snelinfo-aanpassingen-verschillende-besluiten-kinderopvang.pdf](#)

Ter herinnering: Waar vind je de nodige informatie?

Zie het gele vak op: [Communicatie van Opgroeien | Opgroeien](#)

- De snelinfo, met ook linken naar de regelgeving zoals definitief beslist door de Vlaamse regering op 13/2
- Opname webinar 26/3
- De presentatie van de webinar
- FAQ

Versterken gezinsopvang

NIEUW! BIJKOMENDE MAATREGELEN ter versterking gezinsopvang

- Zie snelinfo incl. persbericht minister Gennez: [4-juni-2026---snelinfo-bijkomende-maatregelen-ter-versterking-van-gezinsopvang.pdf](#)
- 4 maatregelen
 1. Een verhoging van de specifieke subsidie per VTE **onthaalouder-werknemer voor hoger loon** (9,3 miljoen euro voor 1835 VTE = ca. 5.000 euro meer per VTE)
 - concretisering via sociaal overleg
 - BVR nodig
 2. Subsidie voor **investeringskosten installatie en renovatie** in de opvanglocatie van onthaalouders (1,8 miljoen euro voor max 3.000 euro per aanvraag, max 1x per 10 jaar)
 - [ontwerp BVR](#) principieel goedgekeurd op VR 5 juni
 3. Bijkomende **investering in omkadering gezinsopvang**: (1,1 miljoen euro)
 - 450.000 euro voor de omkadering T2 organisatoren gezinsopvang (werkdruk verlichten en inzetten op werving nieuwe onthaalouders)
 - 645.000 euro: subsidie voor pedagogische ondersteuning gezinsopvang van €78,94 naar €100 per plaats vergunde per jaar
 - Uitwerking nog te concretiseren in de subsidiebedragen in de BVR
 4. T2 subsidie gezinsopvang: verhoging van de prestatiecomponent in de T2-subsidie gezinsopvang, met 0,43 euro per prestatie i.f.v. verhoging sociale bijdrage SG onthaalouders ten gevolge van federale verhoging van het GGMMI
 - [ontwerp BVR](#) principieel goedgekeurd op VR 5 juni

Versterken gezinsopvang

NIEUW! BIJKOMENDE MAATREGELEN ter versterking gezinsopvang

➤ Vanwaar budget voor deze maatregelen?

- Totaal: 13,9 miljoen euro
- Budget dat uit gezinsopvang terugkeert, *naast* wat aan nieuwe extra voor gezinsopvang is voorzien in plan kinderopvang 2025-2029 (uit de 200 miljoen euro deze legislatuur)
- Dit uit de gezinsopvang vrijgekomen budget gaat dan niet verloren, maar wordt terug in gezinsopvang geïnvesteerd via deze bijkomende maatregelen

➤ Concreet:

1. Middelen uit het subsidiebudget dat vrijkomen na de *uitvoering van de bezettingsevaluatie* van de subsidieerbare plaatsen gezinsopvang over 2025.
2. Middelen uit '*Einde voorbehoud*' gaan over de definitieve stopzetting van de subsidies voor plaatsen die niet meer vergund zijn en die ook na twaalf maanden niet meer opnieuw zijn opgestart.
3. Uit budget *pools gezinsopvang* door vermindering aantal plaatsen gezinsopvang

Prijs Inkomenstarief

Prijs – Inkomenstarief

1. ‘Herkalibreren’ Kinderkorting

- Vanaf 2026:
 - Van kinderkorting vanaf meerdere kinderen ‘tot 12 jaar’ in het gezin naar kinderen naar ‘tot 30 maanden’
 - Overgangsregeling:
 - Niet voor bestaande attesten
 - Enkel voor kinderen met een eerste IKT-attest aangemaakt voor opvangstart vanaf 1/1/2026
- Zie pagina 29-30 van de [brochure inkomenstarief voor sector](#).

Prijs – Inkomenstarief

2. Indexering IKT:

- Eerste stap tot afstemming IKT berekening op berekening Groeipakket
- Indexering IKT nu elk jaar op 1 januari => datum wordt verschoven naar elk jaar op 1 oktober
- Concrete toepassing vanaf 2026: geen indexering IKT op 01.01.2026, wel op 01.10.2026
- Zie pagina 14 van de [brochure inkomenstarief voor sector](#).

- *Op vraag van sector:*

- *afzonderlijk forfait voor bijkomende kosten (zoals verzorgingsproducten en luiers) wel al indexeren: mogelijk gemaakt met wijziging MB met ingangsdatum 30 april 2026*
- *Zie <https://www.opgroeien.be/sites/default/files/intern/subsidiebedragen-kinderopvang.xlsx> , tabblad 'IKT bedragen' vanaf lijn 75 'Bedragen voor bijkomende kosten' werden geïndexeerd per 1 mei 2026*

Prijs – Inkomenstarief

3. Verdere Afstemming IKT op groeipakket

- Concreet:
 - Afstemmen op een aantal aspecten in het Groeipakket, o.a.:
 - Uitbetaler groeipakket: berekenen IKT, stellen attest op en communiceren aan ouders
 - Jaarlijkse herberekening i.p.v. na 3 jaar
 - Automatische rechtentoekenning (ouders krijgen automatisch IKT tarief en ook wijzigingen in inkomens- en gezinssituatie worden automatisch verwerkt)
 - Wijzigingen in systeem berekening IKT op zich (eenvoudiger, rechtvaardiger, transparanter) o.a. wegwerken verschillen in rekencoëfficiënt
 - Budgetneutraal (mag geen extra budget vergen)
- 2026:
 - Realisatie simulatiebestand met gegevens VUTG en Opgroeien
 - Simulaties om een voorstel op te maken
 - Globaal voorstel voor te leggen aan VR, in voorbereiding
- Project opgenomen in het VAPA: stakeholdersoverleg armoedetoets afstemming IKT- GP
- Wijziging vanaf tweede helft legislatuur (2028)

Subsidiesysteem

Subsidiestelsysteem

- **Wat?**
 - Hervorming van de subsidieregeling voor de kinderopvang van baby's en peuters.
- **Waarom?**
 - Een eenvoudiger, transparanter en stabiel financieersmodel, met gelijke voorwaarden, gelijkwaardige financiering en gelijke toegang voor organisatoren die dezelfde opdrachten opnemen
 - Cfr. doelen geformuleerd door de Toekomstgroep (2024).
 - Ook: integratie van de aanvullende subsidies (bv. VIA)
- **Hoe?**
 - Vanuit analyses werken naar verschillende mogelijke scenario's, simulaties en impactinschatting
 - ifv leefbaar en duurzaam voor opvang, beheersbaar voor overheid, technisch en administratieve eenvoud

Subsidiesysteem

- **Wat werd al uitgevoerd?**

Enkele eerste beperkte hervormingen zijn al doorgevoerd, onder meer rond subsidievoorwaarden, bezettingsevaluatie en de transitie in de gezinsopvang.

Zie de [snelinfo van 17 februari 2026](#) met informatie over de belangrijke wijzigingen

- **Hoe gaat het verder (najaar 2026 tot en met 2029)?**

1. de huidige subsidieregeling voor kinderopvang van baby's en peuters evalueren, met aandacht voor de principes van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.
2. Parallel onderzoeken we of en hoe de subsidieregeling voor gezinsopvang in het huidige systeem kan worden verbeterd, voorafgaand aan de globale subsidiehervorming.
3. Tijdens deze legislatuur tot een definitieve hervorming te komen.
 - a. Mogelijke scenario's voor de hervorming van de huidige subsidieregeling uitwerken, waarbij de impact van die scenario's wordt geanalyseerd voor organisatoren, gezinnen en de Vlaamse overheid.
 - b. Die scenario's aftoetsen met sector, de politieke overheid maakt de keuzes
 - c. De nodige regelgeving en transitie maatregelen voorbereiden => goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen.
 - d. Het streefdoel: vernieuwde subsidieregeling invoeren vanaf 2029.

Personeel

Personeel

Opleiding en ondersteuning

1. Versterkt inzetten op zij-instroom

2. Graduaatsopleiding kinderopvang

- Niveau tussen secundair onderwijs en bachelor

3. Efficiëntiewinst voor Ondersteuning en expertise

- Borgen van vandaag bestaande middelen mits overlap in opdrachten vermijden + ondersteuningsopdrachten waar mogelijk centraliseren > efficiëntiewinsten realiseren
- Focus enerzijds op reorganisatie en centraliseren van kennis/expertise
- Focus anderzijds op reorganisatie van ondersteuning (2028)

Personeel

Opleiding

1. ZIJ-INSTROOM

- **Spoor 1: Mentoren in de groepsopvang**

- Subsidie was reeds verlengd voor 2026-2027

- Bijkomend verlengd voor 2028 na toekenning van ESF project (via Europa-WSE bij Departement WEWIS).

- Opzet blijft:

- Begeleiden van kinderbegeleiders in kwalificerend traject in de groepsopvang (binnen ratio)
 - Middelen voor 49 VTE mentoren
 - De begeleiding van in totaal jaarlijks 735 kwalificerende trajecten
 - Vanaf 2028: naast kwalificerende trajecten kinderbegeleiders ook trajecten organisatoren in versterken van duurzame leerprocessen.

Personeel

Opleiding

1. ZIJ-INSTROOM

○ **Spoor 2: Praktijkcentra**

- Subsidie toegekend aan 79 praktijkcentra in de groepsopvang (15.06.2026- 31.12.2028)
- Aan de slag met de Praktijkcentra
 - Info op website van Opgroeien over de opdrachten en subsidievoorwaarden
 - Over verwachtingen naar jaarlijkse rapportage financieel en inhoudelijk
 - Voor organisator van het praktijkcentrum info op de website Careër: [pagina met nuttige informatie](#)
 - Hoe vacatures plaatsen op VDAB website met kenmerk praktijkcentrum
 - Welk regionaal aanbod in het centrum voor volwassenenonderwijs
- Herhalingsoproep voor de nog resterende middelen: voor de zomervakantie

Personeel

Opleiding

1. ZIJ-INSTROOM: WAAR VIND JE WAT

5 december 2025	Op 5 december 2025 werd het wijzigingsbesluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie aan het ondersteuningsnetwerk kinderopvang voor de ondersteuning van de kwalificerende trajecten van kinderbegeleiders bij organisatoren van groepsopvang goedgekeurd. Met dat wijzigingsbesluit wordt de subsidie verlengd voor een periode van twee jaar, concreet 2026 en 2027.
19 december 2025	Op 19 december 2025 werd het besluit van de Vlaamse Regering goedgekeurd tot regeling van subsidies aan organisatoren groepsopvang voor de organisatie van praktijkcentra kinderopvang.
12 januari 2026	Op 12 januari 2026 lanceerde Opgroeien een oproep aan organisatoren groepsopvang voor de organisatie van praktijkcentra kinderopvang.
Mei 2026	Lancering van de oproep vanuit Europa WSE naar kandidaatstelling voor een eenjarige subsidie voor de ondersteuning van kwalificerende trajecten in de groepsopvang.
Juni 2026	De subsidie voor de organisatie van praktijkcentra kinderopvang tussen 15 juni 2026 en 31 december 2028 werd toegekend aan 80 aanvragers

Personeel

Opleiding

2. GRADUAATSOPLEIDING KINDEROPVANG: 'EDUCATIEF BEGELEIDER VAN HET JONGE KIND'

De Vlaamse regering keurde op 18 juli 2025 de beroepskwalificatie educatief begeleider jonge kinderen goed

Verder nu geen nieuwe informatie: Initiatief zit bij onderwijs om te komen tot de onderwijskwalificatie. Een taakgroep van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) werkt aan de domeinspecifieke leerresultaten voor de graduaatsopleiding in de educatieve begeleiding van jonge kinderen

Personeel

Ondersteuning

3. “EFFICIËNTIEWINST VOOR ONDERSTEUNING EN EXPERTISE”

➤ Doel Vlaamse Regering:

- Het ondersteuningslandschap in de kinderopvang reorganiseren door opdrachten te centraliseren en overlappings in opdrachten te vermijden, om efficiëntiewinsten te boeken.
- De organisatie van de expertisecentra voor jonge kind reorganiseren en centraliseren i.f.v. efficiëntiewinsten bij begeleiden van innovatie, het ontwikkelen van materialen en het aanbrengen van expertise.

➤ Reeds gezette stappen

- **Reorganisatie en centraliseren van kennis/expertise:** De Vlaamse Regering kende op 19/12/2025 de [subsidie](#) toe aan het Kennis- en Innovatiecentrum voor het Jonge Kind, dat van start is gegaan op 1/04/2026
- **Reorganisatie ondersteuning:**
 - Overleg met betrokken partners, Mentees, pools gezinsopvang en VVSG
 - Beoogde start: 1/01/2028
- **Evaluatie VIA6-middelen voor ondersteuning kinderbegeleiders op de werkvloer** (pedagogische coaches): eindrapport besproken met sociale partners. Zie aparte bespreking in dit sectoroverleg

Personeel

Ondersteuning

3. “EFFICIËNTIEWINST VOOR ONDERSTEUNING EN EXPERTISE”

➤ Nog gepland:

- Opdrachten van het Kennis- en Innovatiecentrum voor het Jonge Kind voor begeleiding van de initiatieven die worden aangeduid om innovatieve kinderopvang te organiseren en voor de doelgroep BOA
- Ondersteuning van BOA-aanbieders
- Structurele hervorming van de ondersteuning in de kinderopvang vanaf 2028

Starterstraject

Optimaliseren starterstraject

- Doel:
 - een **geoptimaliseerd starterstraject** dat drempels verlaagt voor nieuwe organisatoren en bijdraagt aan een duurzame uitbreiding van het kinderopvangaanbod
- Evaluatie huidige starterstraject ifv:
 - Efficiënt, gebruiksvriendelijk en zo kort mogelijk proces
 - Maar ook: focus op voorbereiding én geschiktheid van kandidaat-starters
- Met bijzondere aandacht voor:
 - Gerichte begeleiding van starters
 - Toegankelijke info en ondersteuning
 - 1 duidelijk aanspreekpunt > Startersloket bij Opgroeien ingebed in Vlaams ondernemings- of verenigingsloket ?
- Tijdspad:
 - 2026: evaluatie en opmaken verbetervoorstellen
 - 2027: implementatie acties en verbetervoorstellen

Starterstraject

Optimaliseren starterstraject: stand van zaken en verder plan

- 2026:
 - Er is input verzameld over de randvoorwaarden, de noden en de knelpunten van het huidige starterstraject
 - De evaluatie en formulering van verbetervoorstellen wordt verder afgerond
- 2027: Implementatie van de acties en verbetervoorstellen ter optimalisatie van het starterstraject
- 2028: Afronding van de implementatie voor een toegankelijk en centraal loket voor alle starters in de kinderopvang

Beperken administratieve lasten

- **Wat:**

- De Vlaamse Regering wil de administratieve lasten voor kinderopvangmedewerkers evalueren en verminderen
- Rekening houden met lessen uit vorige oefeningen tot lastenverlaging
- Binnen de contouren voor lastenvermindering voor voorzieningen binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

- **Waar staan we vandaag:**

- In het Raadgevend Comité van Opgroeien werd voor alle sectoren van Opgroeien input samengebracht over waar administratieve lasten verminderd kunnen worden. Met die voorstellen wordt nu aan de slag gegaan om na te gaan of en welke administratieve vereenvoudigingen voor alle sectoren bij Opgroeien of specifiek voor de sector kinderopvang kunnen opgenomen worden en wanneer.

- **Hoe verder?**

- Najaar 2026: Een plan met voorstel van handelingskader en concrete acties om de administratieve lasten te beperken en opstart van de uitvoering

Doorstart Toekomstgroep

- **Opgestart in 2022 door minister Crevits**
 - Opdracht: voor het einde van vorige legislatuur voorstellen formuleren voor de toekomst van de Vlaamse kinderopvang van baby's en peuters
 - Werkzaamheden beëindigd na overmaken van [Een toekomstplan voor de kinderopvang | Opgroeien](#)
 - Was inspiratie voor de bijkomende investeringen met 200 miljoen euro en meerdere van deze beslissingen van de nieuwe Vlaamse Regering
- **Minister Gennez gaat de dialoog met de Toekomstgroep verder aan**
 - Via vraagstelling van de minister aan de Toekomstgroep: **"Hoe moet het KO landschap er binnen 10 jaar (organisatorisch) uitzien?"**
 - Heropgestart in juni 2025
 - Afronding antwoorden aan de minister in najaar 2026

Overzicht kwijt en evoluties opvolgen?

Opgroeien ontwikkelde een overzichtspagina van alle maatregelen in Plan KO 2025-2029.

- Een 'informatiepagina' met linken naar de betreffende informatie elders op de website (bestaande en nieuwe)
- Welke maatregelen, wat is doel, wat is reeds uitgevoerd, wat zit nog in de pijplijn
- Telkens met linken naar bijkomende informatie elders op de website
- Vanaf einde juni op [Kinderopvang | Opgroeien](#)

Overzicht kwijt en evoluties opvolgen?

Kinderopvang

The screenshot shows a website header with navigation elements: 'Beheren', 'Snelkoppelingen', a user profile 'filip.winderickx', and 'Language: NL'. Below the header is a search bar with 'Content' and a magnifying glass icon. The main content area is titled 'Alles op een rij' and contains six cards arranged in a 2x3 grid. A yellow circle highlights the central part of the grid, encompassing the 'Starters', 'Plan kinderopvang', and 'Wie doet wat?' cards.

Voorzieningen
Info en tools voor organisatoren: medewerkers, subsidies, regelgeving en kwaliteit.
[Lees meer →](#)

Starters
Goed voorbereid om een succesvolle kinderopvang te starten.
[Lees meer →](#)

Vlaams en lokaal beleid
Bouwen aan voldoende, betaalbare en kwaliteitsvolle kinderopvang.
[Lees meer →](#)

Over Kinderopvang
Hoe is kinderopvang geregeld in Vlaanderen en Brussel?
[Lees meer →](#)

Plan kinderopvang
In april 2025 stelde minister Caroline Gennez haar masterplan voor de toekomst van de kinderopvang van baby's en peuters voor.
[Lees meer →](#)

Wie doet wat?
De rol van alle actoren in het kinderopvanglandschap.
[Lees meer →](#)

Overzicht kwijt en evoluties opvolgen?

LEES HET PLAN KINDEROPVANG

★ Snelkoppelingen filip.winderickx Language: NL

Uitbreiding en omschakeling van de kinderopvangplaatsen

Info over de uitbreiding en omschakeling van de kinderopvangplaatsen

[Lees meer →](#)

Versterking van de gezinsopvang

Info over de versterking van de gezinsopvang

[Lees meer →](#)

Ouderbijdrage

Info over de ouderbijdrage

[Lees meer →](#)

Subsidieregeling

Info over de subsidieregeling

[Lees meer →](#)

Toekomstgroep

Info over de toekomstgroep

[Lees meer !\[\]\(e0ae3be30debfef795c74c0a802fe762_img.jpg\)](#)

Administratieve lasten en starterstraject

Info over de administratieve lasten en het starterstraject

[Lees meer →](#)

Opleiding en ondersteuning

Info over opleiding en ondersteuning

[Lees meer →](#)

Infrastructuur

Info over de infrastructuur

[Lees meer →](#)

Overzicht kwijt en evoluties opvolgen?

Uitbreiding van de kinderopvangplaatsen

Stimuleren van de uitbreiding van het aantal kinderopvangplaatsen door aan nieuwe plaatsen de basissubsidie (Trap 1) of de subsidie voor inkomenstarief (Trap 2) toe te kennen

- > Wat wil het plan realiseren?
- > Meer info
- > Wat werd al uitgevoerd?
- > Wat zit in de pijplijn?

Andere beleidsdossiers naast Masterplan KO 2025-2029

- **MeMoQ: groepssocialisatie**
 - Onderzoekopdracht toegekend aan UGent en CEGO KULeuven in september 2025
 - Looptijd: 6 maand
 - Gebruikersgroep samengesteld met leden van de sector, 4 bijeenkomsten. Bespreking van de concepttekst groepssocialisatie.
 - Verdere communicatie omtrent onderzoek na de zomer.
- **Cofinanciering kinderopvang door bedrijven:** project van WEWIS
 - Eindrapporten ingediend door proeftuinen
 - Departement WEWIS en Opgroeien bezorgden conclusienota aan proeftuinen
 - Na de zomer terugkoppeling aan de sector over de conclusies uit proeftuinen
- **Onderzoek Gebruik en Behoefte Kinderopvang:**
 - Resultaten beschikbaar sinds maart 2026
 - Zie [Onderzoek kinderopvang 2025: gebruik, noden en een groeiend tekort aan plaatsen | Opgroeien](#)

BOA

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

BOA: stand van zaken en verdere uitrol

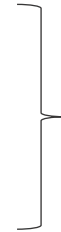
Sectoroverleg 19/06/2026

Opgroeien

Stand van zaken regelgeving

- ✓ Wijziging BOA-decreet
- ✓ BVR Boost subsidie
- ✓ Wijziging bestaande BVR's BOA

Uitvoering van conceptnota 28/02/2025

Ondersteuning BOA

Wijziging BVR lokaal beleid BOA i.f.v. toegankelijkheid

Ondersteuning BOA

- Kennis- en Innovatiecentrum voor het Jonge kind
- Ondersteuning op de werkvloer
- ➔ Voorstel werd uitgewerkt, doorloopt legistiek traject

Regierol

- **Rapportages** over 2025 tegen 31/07/2026
- Rol **Zorginspectie**: nog verder uit te klaren + regelgevend verankeren
 - Wat betekent dat voor lokale besturen?
 - Wat betekent dat voor Opgroeien?

Toegankelijkheid

Decreet BOA: vanaf 1/09/2031 wordt deel van de BOA-subsidie toegekend op basis van de mate waarin lokale besturen kinderen uit kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte bereiken.

- **Zorgtoeslag en sociale toeslag** als indicatoren voor doelgroepen
- **Hoe bereik registreren?**
 - Gesprekken met IT en kabinet
 - Pilotonderzoek publiq: hoe UiTpas inzetten voor registratie van bereik BOA?
- ➔ Wijziging BVR lokaal beleid BOA

Zorgen en signalen

- Eenmalige acties 2026?
- Communicatie naar lokale besturen en organisatoren over
 - DAEB
 - Arbeidsrecht
- Bevraging lokale besturen: stavaza & gemaakte keuzes

Tot slot...

[Inspiratiekader BOA | Opgroeien](#)

Opgroeien

VARIA

Subsidie medewerkersbeleid groepsopvang

Groepsopvang:

- Subsidie medewerkersbeleid 2025 (ifv realisatie nieuwe ratio)
- aanvragen voor eind juni 2026!
- [subsidie-versterking-medewerkersbeleid-kinderopvang-procedure.pdf](#)

(zie nieuwsbrief januari en april 2026)

VARIA

Data volgend sectoroverleg

- Vrijdag 20 november (digitaal)
- Vrijdag 12 maart 2027 (fysiek)

TOT ZIENS !

